

ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული
ჰაერის ხარისხის მართვის 2023-2025
წლების გეგმის
2025 წლის მონიტორინგის ანგარიში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

სარჩევი

მოკლე შეჯამება.....	3
შესავალი	5
ზოგადი პროგრესი.....	7
დეტალური პროგრესი 1.1 ამოცანასთან დაკავშირებით	16
დეტალური პროგრესი 1.2 ამოცანასთან დაკავშირებით	19
დეტალური პროგრესი 1.3 ამოცანასთან დაკავშირებით	22
დეტალური პროგრესი 1.4 ამოცანასთან დაკავშირებით	24
გამოწვევები და რეკომენდაციები.....	26
კონსოლიდირებული სტატუსანგარიში.....	28

მოკლე შეჯამება

საქართველოს მთავრობის 2023 წლის 7 აგვისტოს N1431 განკარგულებით დამტკიცებული ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის 2023-2025 წლების გეგმა ცენტრალური ზონისთვის წარმოადგენს სექტორული მიმართულების პოლიტიკის დოკუმენტს. გეგმა მიზნად ისახავს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და მართვის ცენტრალურ ზონაში, რომელიც მოიცავს ქვემო და შიდა ქართლის რეგიონსა და მცხეთის მუნიციპალიტეტს, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას.

წინამდებარე ანგარიში მოიცავს სამოქმედო გეგმის აქტივობების შესრულების შესახებ ინფორმაციას 2025 წლის 1 იანვრიდან - 2025 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდს. ანგარიშის პროექტი განხილული და შეთანხმებულ იქნა ცენტრალური ზონის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშემწყობი სამუშაო ჯგუფის წევრების მიერ.

ცენტრალურ ზონაში განთავსებული იყო ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის 2 ავტომატური სადგური. ძველ რუსთავში განთავსებულ სადგურზე PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 51 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 26 მკგ/მ³, რაც ნორმას აჭარბებს 28%-ით და წარმოადგენს მცირედ გაუმჯობესებას 2022 წლის, საბაზისო მონაცემებთან (PM₁₀ - 55 მკგ/მ³, PM_{2.5} - 27 მკგ/მ³) შედარებით. აღნიშნული გაუმჯობესება დიდწილად გამოწვეულია მსხვილი სამრეწველო ობიექტების მხრიდან დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების უკეთესი აღსრულებით. მყარი ნაწილაკების კონცენტრაცია ზღვრულად დასაშვებ ნორმას ასევე აჭარბებს ახალ რუსთავში განთავსებულ სადგურზე (PM₁₀-ისა 11%-ით, ხოლო PM_{2.5}-ისა 8%-ით).

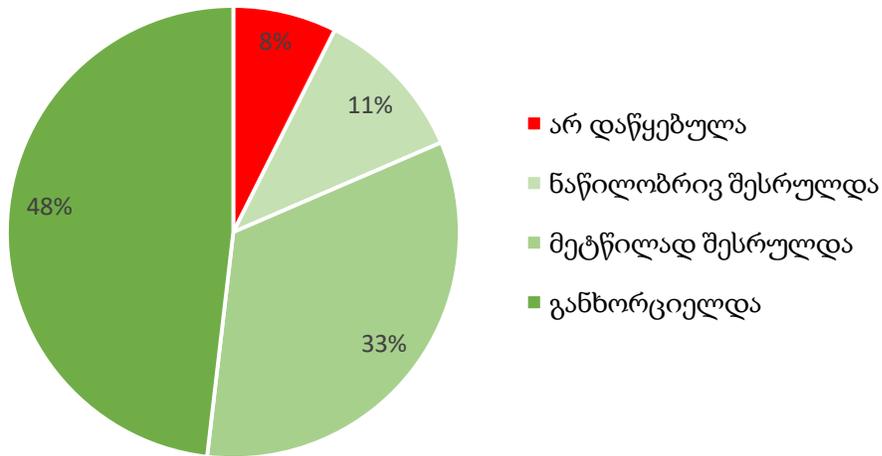
ცენტრალურ ზონაში აზოტის დიოქსიდის (NO₂) საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 2025 წელს გადააჭარბა ნორმას საბაზისო დონესთან შედარებით 1-ით ნაკლებ მონიტორინგის პუნქტზე, კერძოდ ქ. ხაშურში NO₂-ის კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია. შედეგად, მიღწეული იქნა სამიზნე მაჩვენებელი და ნორმის გადაჭარბება ამ ეტაპზე 3 დაკვირვების პუნქტზე ფიქსირდება ქ. რუსთავსა და ქ. მარნეულში. ქ. რუსთავში დაფიქსირებული გოგირდის დიოქსიდისა (SO₂)-ისა და ნახშირბადის მონოქსიდის (CO) საშუალო კონცენტრაცია არ აჭარბებს ნორმას, ამასთან დაფიქსირდა ოზონის (O₃) დღიურ ნორმაზე გადაჭარბების ჯამში 9 შემთხვევა ქ. რუსთავის ორივე სადგურზე, თუმცა სამ წლიან ჭრილში აღნიშნული მაგნი ნივთიერება ნორმის (25 გადაჭარბება) ფარგლებშია, რადგან გასულ წლებში გადაჭარბება არ დაფიქსირებულა. მძიმე მეტალებისა და ბენზ(ა)პირენის კონცენტრაციის დადგენის მიზნით ხორციელდება მიღებული სინჯების ანალიზი.

ცენტრალურ ზონაში მდებარე სტაციონარული წყაროებიდან მყარი ნაწილაკების გაფრქვევები საბაზისო წელთან შედარებით 2025 წელს დაახლოებით 50%-ით შემცირდა, რაც ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და გაუმჯობესებული ზედამხედველობის შედეგია. ბოლო, 2024 წლის მონაცემებით 2021 წელთან შედარებით ტრანსპორტის სექტორიდან აზოტის დიოქსიდის გაფრქვევები შემცირებულია 5%-ით 1 ერთეულ ავტომობილზე გადათვლით, თუმცა გაზრდილი სატრანსპორტო მობილობიდან გამომდინარე აღნიშნული მაჩვენებელი გაუარესებულია 2022 წელთან შედარებით. საანგარიშო წელს ცენტრალურ ზონაში

ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესების კუთხით მდგომარეობა უცვლელია. ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ ცნობიერების ამაღლების კუთხით აღსანიშნავია, რომ 2023-2025 წლებში ჩატარებულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 1358-მა მონაწილემ, რაც 2.7-ჯერ აჭარბებს სამიზნე მაჩვენებელს.

2025 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით განხორციელდა სამოქმედო გეგმის აქტივობათა 48% (13 აქტივობა), მეტწილად შესრულდა აქტივობების 33% (9 აქტივობა), ხოლო ნაწილობრივ შესრულდა - 11% (3 აქტივობა). არ დაწყებულა 2 აქტივობის განხორციელება. საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელების პროგრესმა შეადგინა 76%.

გეგმის აქტივობების განხორციელების დონე 2025 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ამოცანების ჭრილში განხორციელებული აქტივობების მიხედვით 1.4 ამოცანა სრულად იქნა შესრულებული, აგრეთვე მნიშვნელოვანი პროგრესი დაფიქსირდა 1.2 ამოცანის აქტივობების განხორციელების კუთხით. დაგეგმილი ყველა აქტივობა განხორციელდა მარნეულის მუნიციპალიტეტმა და სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა, ასევე, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის აქტივობათა პროგრესი აღემატება 90%-ს. ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესების კუთხით აქტივობები შედარებით ნაკლები პროგრესით გამოირჩევა, რაც ძირითადად განპირობებულია დაფინანსების არარსებობითა და შესაბამისი პროექტების განხორციელების გაჭიანურებით.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებულ მნიშვნელოვან აქტივობებს შორის აღსანიშნავია ცენტრალურ ზონაში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები. კერძოდ, განხორციელდა 469 საქმიანობის სუბიექტის 558 ინსპექტირება, მათ შორის, 67 ინსპექტირება ქ. რუსთავში. ამასთანავე, ცენტრალური ზონის მუნიციპალიტეტებმა ჩაატარეს 206 ინსპექტირება ამტვერებადი მასალის

დამუშავების, განთავსებისა და ტრანსპორტირების წესების ზედამხედველობის მიზნით. ქ. რუსთავში ქუჩების სველი წესით დამუშავება რეგულარულად მიმდინარეობდა 30 კმ-ზე.

ცენტრალურ ზონაში 2025 წელს მოეწყო/რეაბილიტირდა 45 რეკრეაციული ზონა, რეაბილიტირდა 178 ათას მ² გზის საფარი და 21.7 ათასი მ² ტროტუარი, მოეწყო ველობილიკები 3.1 ათას მ²-ზე მეტ ფართობზე. დაირგო 3.5 ათასზე მეტი ძირი ხე-მცენარე. მოეწყო და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტის 42 გაჩერებას. ქ. რუსთავში დამონტაჟდა ელექტრომობილების დამტენი 10 მოწყობილება.

ცენტრალურ ზონაში დაიწყო საერთაშორისო მნიშვნელობის გზაზე სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვის კონტროლი, ხოლო ქ. რუსთავში ავტომობილებიდან გამონაბოლქვის დადგენილ ნორმასთან შეუსაბამობის 642 ფაქტი იქნა გამოვლენილი. ავტოგასამართი სადგურიდან აღებულ იქნა დიზელის და ბენზინის 25 სინჯი საწვავის ხარისხის შემოწმების მიზნით.

ევროკავშირის პროექტის ფარგლებში შეძენილ იქნა 3 ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგური. ჰაერის დაცვის საკითხებზე ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები ცენტრალური ზონის 5 სკოლაში. ორგანიზებული იქნა ესეების კონკურსი „ჩემი წილი სუფთა ჰაერი“ და ქ. რუსთავში, ჩატარდა ხეების დარგვის აქცია.

სამრეწველო სექტორიდან მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების პრევენციისთვის საჭიროა აქტიური საზედამხედველო საქმიანობის გაგრძელება, ხოლო გრძელვადიან პერიოდში საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის ეტაპობრივი დანერგვა. სათანადო ყურადღება უნდა დაეთმოს აგრეთვე დაბინძურების სხვა წყაროებს, მათ შორის ამტვერებადი მასალების დამუშავების, განთავსებისა და ტრანსპორტირების საქმიანობას. აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების შესამცირებლად გეგმაში არსებული აქტივობების განხორციელებასთან ერთად აუცილებელია დამატებით აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ დონეზე. საჭიროა ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სადგურების მონტაჟის მიმდინარე საქმიანობის დროული დასრულება და აგრეთვე, პრიორიტეტულია ჩატარდეს მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ კვლევა.

შესავალი

საქართველოს მთავრობის 2023 წლის 7 აგვისტოს N1431 განკარგულებით დამტკიცებული ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის 2023-2025 წლების გეგმა ცენტრალური ზონისთვის წარმოადგენს სექტორული მიმართულების პოლიტიკის დოკუმენტს. გეგმა მიზნად ისახავს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას ცენტრალურ ზონაში, რომელიც მოიცავს შემდეგ მუნიციპალიტეტებს: ხაშურის, ქარელის, გორის, კასპის, მცხეთის, ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრიწყაროს, მარნეულის, წალკის და თვითმმართველ ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი. აღნიშნული მიზნის შესაბამისად სამოქმედო გეგმა აერთიანებს ოთხ ამოცანას, რომელთა განხორციელებაზე პასუხისმგებლები არიან საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებები, სხვა სამთავრობო უწყებები და ქ. რუსთავის, მარნეულის და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერია. ეს ამოცანებია:

- ამოცანა 1.1 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შემცირება
- ამოცანა 1.2 - ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან დაბინძურების შემცირება
- ამოცანა 1.3 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება
- ამოცანა 1.4 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ ცნობიერების ამაღლება

წინამდებარე მონიტორინგის ანგარიში მოიცავს სამოქმედო გეგმის ამოცანებისა და აქტივობების შესრულების შესახებ დეტალურ ინფორმაციას 2025 წლის 1 იანვრიდან - 2025 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდში.

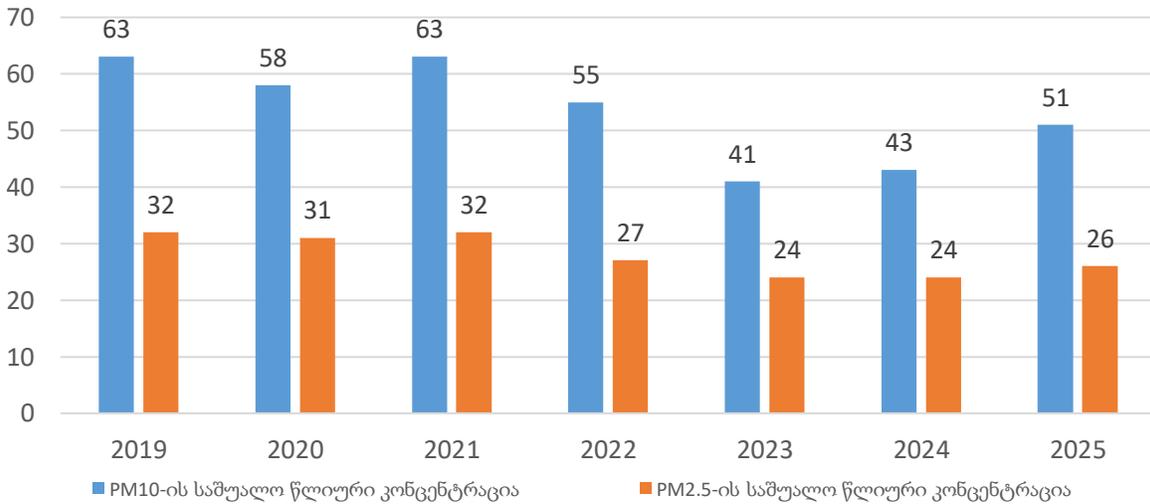
მონიტორინგის ანგარიში შემუშავდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსა და კლიმატის ცვლილების დეპარტამენტის ატმოსფერული ჰაერის სამმართველოს კოორდინირებით პასუხისმგებელი უწყებებისგან მიღებული სტატუს ანგარიშების საფუძველზე. ანგარიში შესაბამისობაშია „პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის N629 დადგენილებით განსაზღვრულ წლიური ანგარიშის შემუშავების მეთოდოლოგიასთან.

ანგარიშის პროექტი განხილული და შეთანხმებულ იქნა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2022 წლის 31 ოქტომბრის N2-812 ბრძანების საფუძველზე შექმნილი ცენტრალური ზონის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშემწყობი სამუშაო ჯგუფის წევრების მიერ.

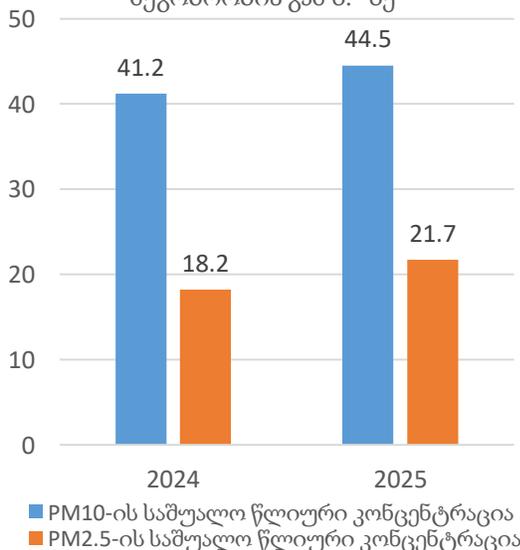
ზოგადი პროგრესი

როგორც უკვე აღინიშნა სამოქმედო გეგმა მიზნად ისახავს ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას, რაც გულისხმობს ყველა ძირითადი მავნე ნივთიერების, განსაკუთრებით კი უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკების (PM₁₀, PM_{2.5}) საშუალო კონცენტრაციის ზღვრულად დასაშვები ნორმების ფარგლებში მოქცევას. მონიტორინგის შედეგად მიღებული 2025 წლის მაჩვენებლების ანალიზით ირკვევა, რომ ცენტრალურ ზონაში, კერძოდ ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობა საბაზისო დონესთან (2022 წ.) შედარებით მცირედით გაუმჯობესებულია, თუმცა ეს გაუმჯობესება არ ასახულა გავლენის ინდიკატორზე, რადგან მყარი ნაწილაკების საშუალო წლიური კონცენტრაცია მაინც აჭარბებს ზღვრულად დასაშვებ ნორმას მონიტორინგის სადგურებზე.

მყარი ნაწილაკების კონცენტრაცია ქ. რუსთავში, ბათუმის ქუჩაზე

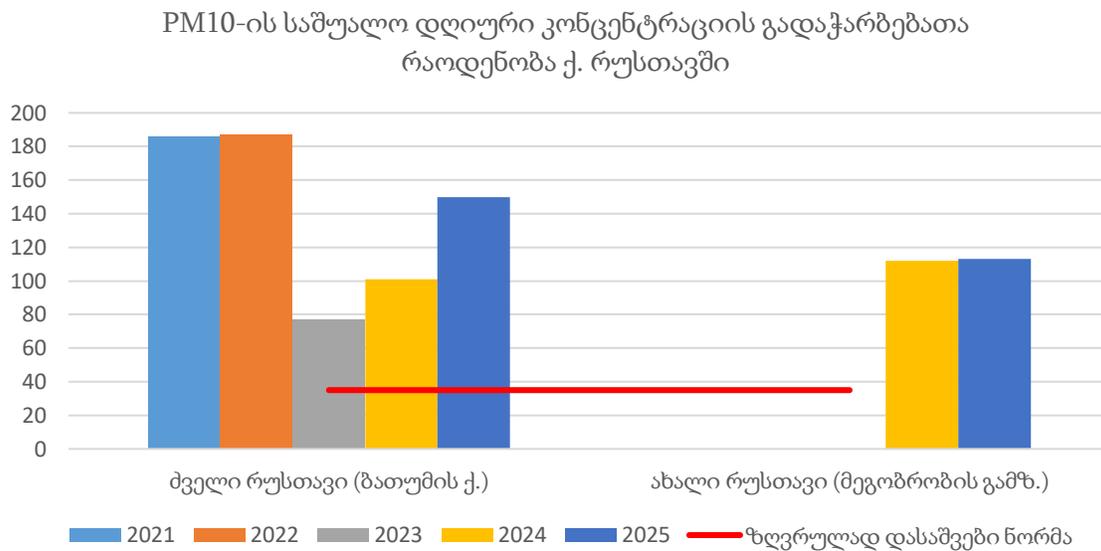
მყარი ნაწილაკების კონცენტრაცია ქ. რუსთავში, მეგობრობის გამზ.-ზე

ცენტრალურ ზონაში საანგარიშო სრული პერიოდის განმავლობაში განთავსებული იყო ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის 2 ავტომატური სადგური, რომელიც უწყვეტ რეჟიმში ზომავდა ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებებთან, მათ შორის მყარი ნაწილაკების (PM₁₀, PM_{2.5}) კონცენტრაციას. სადგური განთავსებულია ქ. რუსთავში (ძველ რუსთავში), ბათუმის ქუჩაზე, რომლის მიხედვით PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 51.1 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 25.7 მკგ/მ³. აღნიშნული მაჩვენებლები აჭარბებს PM₁₀-ისა და PM_{2.5}-ის ზღვრულად დასაშვებ ნორმას (40 მკგ/მ³ და 20 მკგ/მ³) 28%-ით. აღნიშნული მაჩვენებლები შესაბამისად 7% და 4%-

ით ნაკლებია საბაზისო 2022 წელთან შედარებით, ხოლო 2019 წელთან შედარებით - 19% ორივე ფრაქციისთვის.

ქ. რუსთავში (ახალ რუსთავში), N20 საჯარო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებულ სადგურზე PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 44.5 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 21.7 მკგ/მ³. აღნიშნული მაჩვენებლები აჭარბებს PM₁₀-ის ზღვრულად დასაშვებ ნორმას 11%-ით, და PM_{2.5}-ის ნორმას 8%-ით,

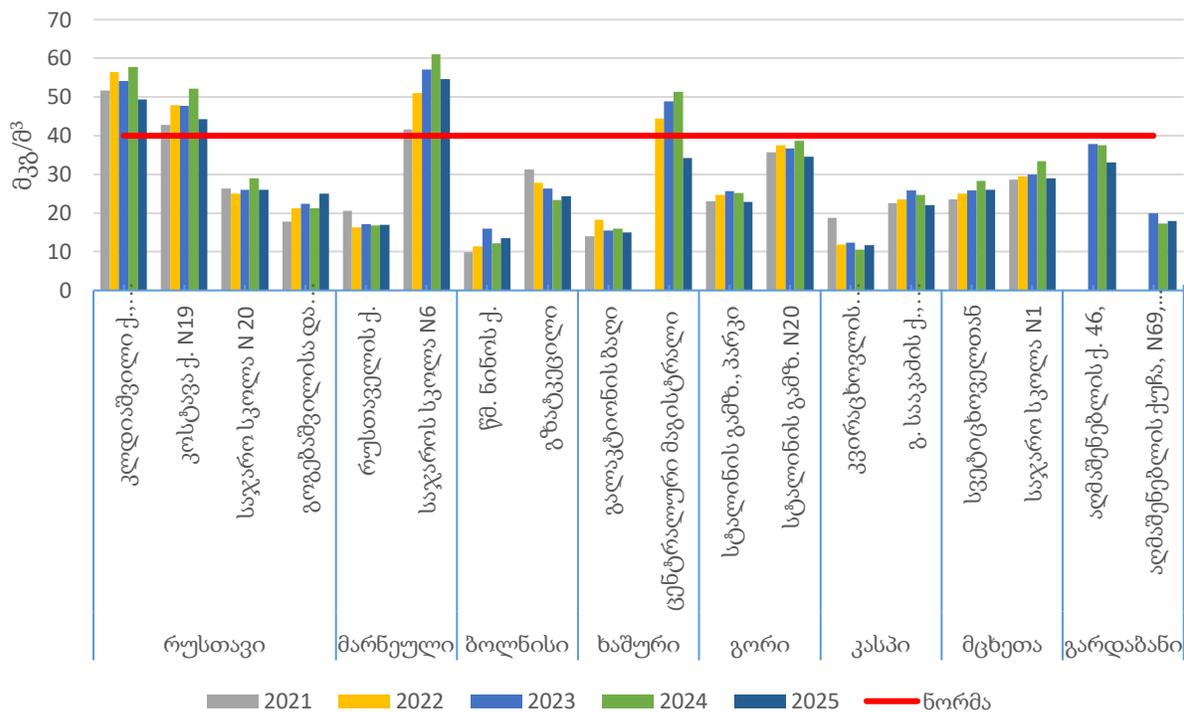
ნორმებს (35 დღე) აღემატება PM₁₀-ის დღიური კონცენტრაციის გადაჭარბების შემთხვევები ქ. რუსთავში. ბათუმის ქუჩაზე (ძველ რუსთავში) მდებარე სადგურზე გადაჭარბებების რაოდენობამ 2025 წელს 150 დღე შეადგინა, ხოლო მეგობრობის გამზირზე (ახალ რუსთავში) – 113 დღე. უნდა აღინიშნოს, რომ 2022 წელთან შედარებით (187 გადაჭარბება) ეს მაჩვენებელი ასევე მცირედითაა გაუმჯობესებული.

ქ. რუსთავში მყარი ნაწილაკების კონცენტრაციას მნიშვნელოვნად განაპირობებს სინოპტიკური პროცესები - საქართველოს ტერიტორიაზე უდაბნოს მტვრის ნაწილაკების შემცველი ჰაერის მასების გავრცელებით. ძველ რუსთავში PM₁₀-ის დღიური ნორმის გადაჭარბების 150 შემთხვევიდან 114, ხოლო ახალ რუსთავში 113 შემთხვევიდან 94 სწორედ ტრანსსასაზღვრო დაბინძურებით იყო განპირობებული. ყველაზე გრძელი ტრანსსასაზღვრო დაბინძურების ეპიზოდი დაფიქსირდა 2025 წლის 6 ნოემბრიდან 1 დეკემბრის ჩათვლით, რაც დაკავშირებული იყო საქართველოს სამხრეთიდან უდაბნოს მტვრის გავრცელებასთან. აღნიშნულმა ეპიზოდმა მეტწილად განაპირობა მყარი ნაწილაკების ზღვრულად დასაშვებ წლიურ ნორმებზე გადაჭარბება ახალ რუსთავში მდებარე სადგურზე.

საბაზისო მდგომარეობასთან შედარებით გაუმჯობესებული საშუალო წლიური ხარისხობრივი მაჩვენებლები სავარაუდოდ განპირობებულია მსხვილი სამრეწველო ობიექტების მხრიდან დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების უკეთესი აღსრულებით, ნაწილობრივ კი საწარმოთა ნაწილის ფუნქციონირების დროებითი შეჩერებით. ამასთან,

ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის მონაცემები მიუთითებს, რომ შესაძლოა ბათუმის ქუჩაზე (ძველ რუსთავში) მდებარე სადგური 2025 წლის პირველ ნახევარში განიცდიდა სადგურის სიახლოვეს მიმდინარე ინფრასტრუქტურული სამშენებლო სამუშაოების გავლენას, რაც აისახა ახალი რუსთავის სადგურთან შედარებით მყარი ნაწილაკების, განსაკუთრებით კი PM₁₀-ის მოჭარბებული კონცენტრაციით. PM_{2.5}-ის კონცენტრაცია კი ბათუმის ქუჩაზე (ძველ რუსთავში) მდებარე სადგურზე, რომელიც სიახლოვიდან გამომდინარე განიცდის ტრანსპორტისა და სამრეწველო ობიექტების უფრო მეტ ზეგავლენას, ტრადიციულად უფრო მაღალია, ვიდრე მეგობრობის გამზირზე (ახალ რუსთავში).

ცენტრალური ზონაში NO₂-ის წლიური საშუალო კონცენტრაცია

ცენტრალურ ზონაში NO₂-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 2025 წელს გადააჭარბა ნორმას (40 მკგ/მ³) მონიტორინგის სამ პუნქტზე, კერძოდ ქ. რუსთავის ორ და მარნეულის ერთ ინდიკატორული დაკვირვების პუნქტზე. ქ. რუსთავში აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაციამ შეადგინა 49 მკგ/მ³ და 44 მკგ/მ³, ქ. მარნეულში კი 55 მკგ/მ³. ქ. ხაშურში NO₂-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 34 მკგ/მ³ შეადგინა და წინა წლებისგან განსხვავებით იგი ნორმის ფარგლებშია. ეს გაუმჯობესება დიდწილად დაკავშირებულია ქ. ხაშურისა და სურამის შემოვლითი გზის გახსნასთან, რამაც შეამცირა ქ. ხაშურში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა გადაადგილება.

აღსანიშნავია, რომ ქ. რუსთავში აზოტის დიოქსიდის ფონური კონცენტრაციები ნორმის ფარგლებშია, რაც მიუთითებს იმას, რომ გადაჭარბებები, რომელიც საავტომობილო გზების მიმდებარედ ფიქსირდება სწორედ განპირობებულია ტრანსპორტიდან დაბინძურებით.

NO₂-ის საშუალო წლიური ფონური კონცენტრაცია ქ. რუსთავში ავტომატურ სადგურებზე

2025 წლისთვის არ დაფიქსირებულა SO₂-სა და CO-ს ზღვრულად დასაშვებ ნორმაზე გადაჭარბების არც ერთი შემთხვევა. რაც შეეხება ოზონს (O₃), ქ. რუსთავში, ბათუმის ქუჩაზე მდებარე სადგურზე დაფიქსირდა 3 გადაჭარბება, ხოლო ქ. რუსთავში, N20 საჯარო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებულ სადგურზე 6 გადაჭარბება. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული რაოდენობა არ აღემატება 3 წლის განმავლობაში დასაშვები გადაჭარბებების ზღვარს (25 გადაჭარბება) ორივე სადგურზე. Pb-ის, Cd-ის, As-ის, Ni-ის, C₆H₆ -ის და C₂₀H₁₂-ის კონცენტრაციის დადგენის მიზნით ხორციელდება მიღებული სინჯების ანალიზი.

მიზანი	გავლენის ინდიკატორი	საბაზისო	სამიზნე	მაჩვენებელი	მაჩვენებელი	მაჩვენებელი
		მაჩვენებელი 2022 წელი	მაჩვენებელი 2025 წელი	2023 წლისთვის	2024 წლისთვის	2025 წლისთვის
ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება	ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკების (PM10, PM2.5) საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	1	0	1	2	2
	ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	4	3	4	4	3
	ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ის, Cd-ის, As-ის, Ni-ის, C ₆ H ₆ -ის და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	0	0	0	0	0

სამოქმედო გეგმის ამოცანებიდან 2025 წელს 1.1 ამოცანის შედეგის ინდიკატორი დაახლოებით 50%-ით გაუმჯობესებულია საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით. კერძოდ, ცენტრალურ ზონაში მდებარე სტაციონარული წყაროებიდან საანგარიშო წელს გაიფრქვა დაახლოებით 9 300 ტონა მყარი ნაწილაკი. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობებმა. იმისთვის რომ სრულად მიღწეულ იქნას 1.1 ამოცანის შედეგის ინდიკატორი, აუცილებელია დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების აღსრულების სისტემის შემდგომი გაუმჯობესება და მსხვილი საწარმოების მხრიდან გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება.

1.2 ამოცანას რაც შეეხება, რომელიც მიზნად ისახავს ცენტრალურ ზონაში ტრანსპორტიდან გამონაბოლქვის შემცირებას, საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით აღნიშნება მცირედი გაუმჯობესება, კერძოდ 1 ერთეულ ავტომობილზე გადათვლით აზოტის დიოქსიდის ემისიები 2024 წელს 2021 წელთან შედარებით შემცირდა 5%-ით, 9.2 კგ-დან 8.8 კგ-მდე. ამასთან, გაზრდილი სატრანსპორტო მობილობიდან გამომდინარე აღნიშნული მაჩვენებელი გაუარესებულია 2022 წელთან შედარებით. 2025 წლის მაჩვენებელი გამოითვლება 2027 წლისთვის. აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების პრობლემის გადასაწყვეტად სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებულ აქტივობებთან ერთად მიმდინარეობს დამატებითი, უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა და განხორციელება ეროვნულ დონეზე, რომელთა შორის აღსანიშნავია ავტომობილის ემისიის ევრო 5 სტანდარტის შემოღება.

2023-2025 წლებში საბაზისო დონესთან შედარებით ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემა გაუმჯობესდა, თუმცა ეს გაუმჯობესება არ ასახულა 1.3 ამოცანის შედეგის ინდიკატორზე, რადგან ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ახალი ავტომატური სადგური ქსელს დაემატა ქ. რუსთავში, სადაც საბაზისო წელსაც განთავსებული იყო სადგური. 3 ახალი სადგური შეძენილია, თუმცა მათი მონტაჟი და ამოქმედება 2026 წელს განხორციელდება, შესაბამისად, ამ ეტაპზე ამოცანა არ არის მიღწეული.

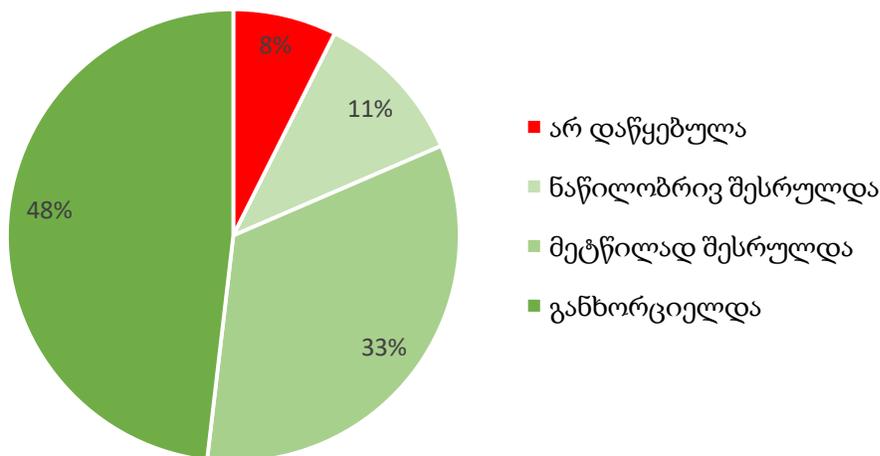
მნიშვნელოვანი პროგრესია 1.4 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლების მიმართულებით 2025 წლის მაჩვენებელი 2.7-ჯერ აჭარბებს საბოლოო მაჩვენებელს. საანგარიშო წელს გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების დონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 282-მა მონაწილემ.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის
1.1 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შემცირება	ცენტრალურ ზონაში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა	18 340 ტონა	6 245 ტონა	8 800 ტონა	9 080 ტონა	9 300 ტონა

1.2 ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონახობლების შემცირება	ცენტრალურ ზონაში ავტოტრანსპორტიდან აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) გაფრქვევების წლიური რაოდენობა შეწონილი ავტომობილების რაოდენობასთან	9.2 კგ/ერთ	7.7 კგ/ერთ	8.5 კგ/ერთ (2022 წელი)	8.8 კგ/ერთ (2023 წელი)	8.8 კგ/ერთ (2024 წელი)
1.3 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	ცენტრალურ ზონაში დასახლებული პუნქტების რაოდენობა, სადაც ხორციელდება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგი	1	4	1	1	1
1.4 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	ცენტრალურ ზონაში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	230	500	659	1076	1358

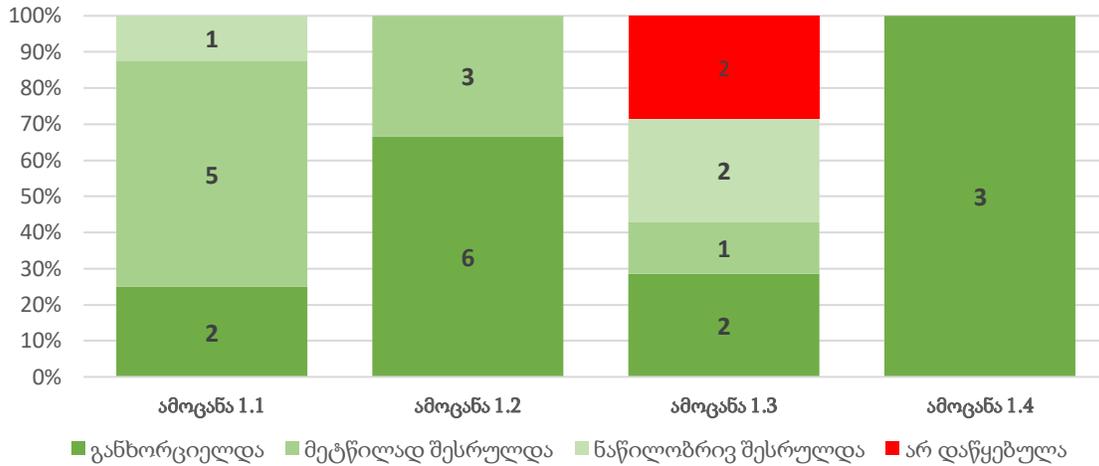
2025 წელს სამოქმედო გეგმის ფარგლებში დაგეგმილი 27 აქტივობიდან მიმდინარეობდა 21 აქტივობის განხორციელება. 2025 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით განხორციელდა სამოქმედო გეგმის აქტივობათა 48% (13 აქტივობა). აგრეთვე, საანგარიშო პერიოდის დასასრულს მეტწილად შესრულდა აქტივობების 33% (9 აქტივობა), ხოლო ნაწილობრივ შესრულდა - 11% (3 აქტივობა). არ დაწყებულა 2 აქტივობის განხორციელება. საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის აქტივობების განხორციელების პროგრესმა შეადგინა 76%.

გეგმის აქტივობების განხორციელების დონე 2025 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

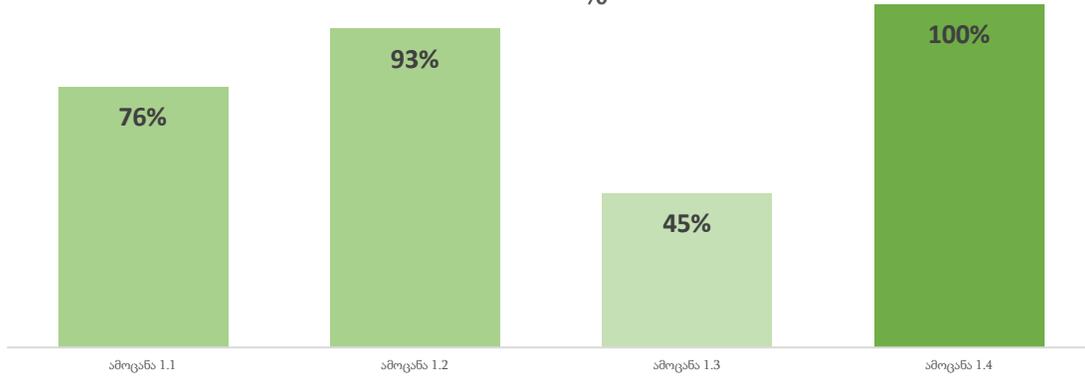

ამოცანების ჭრილში განხორციელებული აქტივობების მიხედვით 1.4 ამოცანა სრულად იქნა შესრულებული, აგრეთვე მნიშვნელოვანი პროგრესი დაფიქსირდა 1.2 ამოცანის აქტივობების განხორციელების კუთხით, რომლის აქტივობები 93%-ითაა შესრულებული. 1.3 ამოცანის პროგრესმა 45% შეადგინა, რაც განპირობებულია შესაბამისი დაფინანსების მოძიების სირთულითა და დონორული დახმარების პროექტების გაჭიანურებით.

სამოქმედო გეგმის განხორციელების დონე ამოცანების კრილში

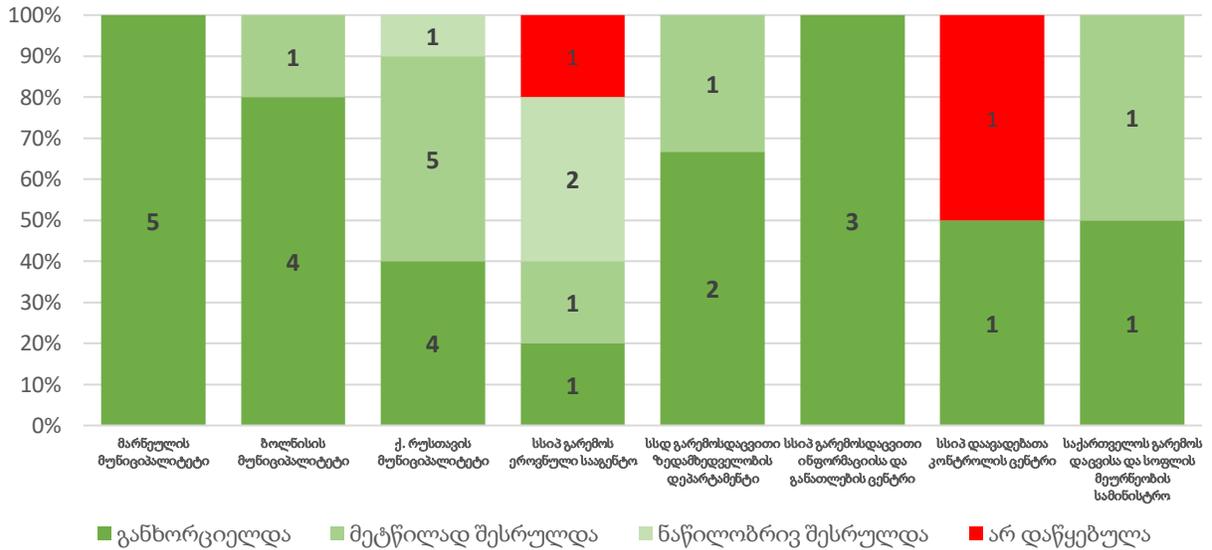

სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროგრესი ამოცანების კრილში, %

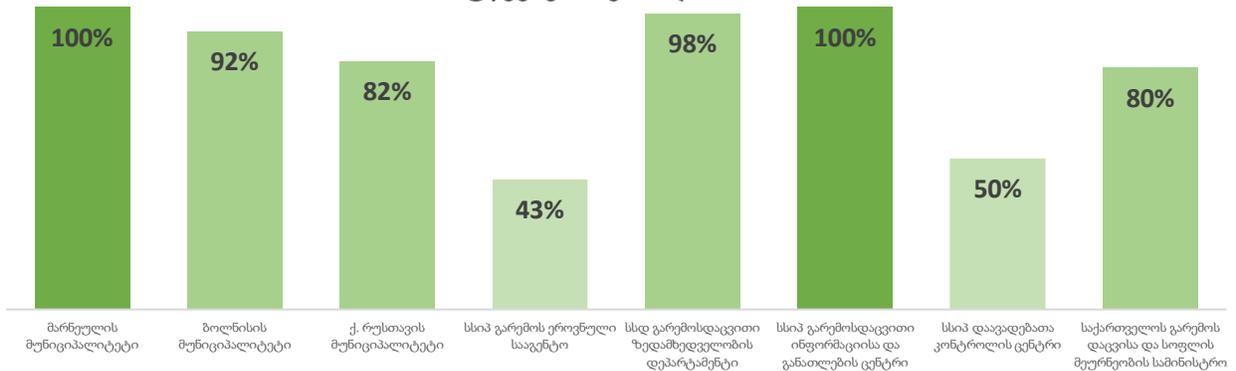

გამახორციელებელი უწყებების კრილში ყველა აქტივობა განახორციელა მარნეულის მუნიციპალიტეტმა და სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა, ასევე, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის აქტივობათა პროგრესი აღემატება 90%-ს. ნაწილობრივია შესრულებული სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის აქტივობები, რაც ძირითადად განპირობებულია დაფინანსების არარსებობითა და შესაბამისი დონორდული პროექტების განხორციელების გაჭიანურებით.

სამოქმედო გეგმის განხორციელების დონე პასუხისმგებელი უწყებების
ჭრილში

სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროგრესი პასუხისმგებელი
უწყებების ჭრილში, %

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებულ მნიშვნელოვან აქტივობებს შორის აღსანიშნავია ცენტრალურ ზონაში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები. კერძოდ, განხორციელდა 469 საქმიანობის სუბიექტის 558 ინსპექტირება, მათ შორის, 67 ინსპექტირება ქ. რუსთავში. ამასთანავე, ცენტრალური ზონის მუნიციპალიტეტებმა ჩაატარეს 206 ინსპექტირება ამტვერებადი მასალის დამუშავების, განთავსებისა და ტრანსპორტირების წესების ზედამხედველობის მიზნით. ინერტული მასალების ამოღებისა და მსხვრევის საქმიანობიდან ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით, შემუშავდა სამართლებრივი აქტის პროექტი. ქ. რუსთავში ქუჩების სველი წესით დამუშავება რეგულარულად მიმდინარეობდა 30 კმ-ზე.

ცენტრალურ ზონაში ქ. რუსთავის, მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტებში განხორციელებული ინფრასტრუქტურული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, რომ 2025 წელს მოეწყობა/რეაბილიტირდა 45 რეკრეაციული ზონა, რეაბილიტირდა 178 ათას მ² გზის საფარი და

21.7 ათასი მ² ტროტუარი, მოეწყო ველობილიკები 3.1 ათას მ²-ზე მეტ ფართობზე. დაირგო 3.5 ათასზე მეტი ძირი ხე-მცენარე. დაიწყო რუსთავის ქალის ტყის აღდგენის პროექტი

საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარების მიმართულებით, მოეწყო და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 42 გაჩერებას. ქ. რუსთავში დამონტაჟდა ელექტრომობილების დამტენი 10 მოწყობილება.

ცენტრალურ ზონაში დაიწყო საერთაშორისო მნიშვნელობის გზაზე სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვის კონტროლი, ხოლო ქ. რუსთავში ავტომობილებიდან გამონაბოლქვის დადგენილ ნორმასთან შეუსაბამობის 642 ფაქტი იქნა გამოვლენილი. ავტოგასამართი სადგურიდან აღებულ იქნა დიზელის და ბენზინის 25 სინჯი საწვავის ხარისხის შემოწმების მიზნით.

ევროკავშირის პროექტის ფარგლებში შეძენილ იქნა 3 ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის სადგური და მიმდინარეობს მათი განთავსება ცენტრალური ზონის შერჩეულ დასახლებებში. შეფასდა ჰაერის ხარისხის მოდელირებისა და პროგნოზირების სისტემის დანერგვისა და განხორციელებისთვის საჭირო გამოთვლითი რესურსებისა და პერსონალის საჭიროებები.

ჰაერის დაცვის საკითხებზე ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები ცენტრალური ზონის 5 სკოლაში. ორგანიზებული იქნა ესეების კონკურსი „ჩემი წილი სუფთა ჰაერი“ და ქ. რუსთავში, ჩატარდა ხეების დარგვის აქცია. ცენტრალური ზონიდან გადამზადდა 21 მასწავლებელი „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ საგანმანათლებლო პროგრამების ფარგლებში.

სამრეწველო სექტორიდან მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების პრევენციისთვის საჭიროა აქტიური საზედამხედველო საქმიანობის გაგრძელება, ხოლო გრძელვადიან პერიოდში საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის ეტაპობრივი დანერგვა. სათანადო ყურადღება უნდა დაეთმოს აგრეთვე დაბინძურების სხვა წყაროებს. აუცილებელია ამტვერებადი მასალების დამუშავების, განთავსებისა და ტრანსპორტირების ეფექტური ზედამხედველობა და ქუჩების სველი წესით დამუშავება. ცენტრალური ზონაში ჰაერის აზოტის დიოქსიდის დაბინძურების შესამცირებლად გეგმაში არსებული აქტივობების განხორციელებასთან ერთად აუცილებელია დამატებით აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ დონეზე. ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გასაუმჯობესებლად საჭიროა ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სადგურების მონტაჟის მიმდინარე საქმიანობის დროული დასრულება. აგრეთვე, პრიორიტეტულია ჩატარდეს მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ კვლევა, რათა დადგინდეს ანთროპოგენული საქმიანობით გამოწვეული დაბინძურების წილი, განისაზღვროს დაბინძურების შემცირების პოტენციალი და დაიგეგმოს შესაბამისი აქტივობები.

დეტალური პროგრესი 1.1 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.1 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შემცირება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2025 წელს ცენტრალურ ზონაში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა საბაზისო დონესთან, 2021 წელთან შედარებით მნიშვნელოვნად, დაახლოებით 50%-ით შემცირდა და 9 300 ტონა შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო სამოქმედო გეგმის აქტივობამ, საკანონმდებლო მოთხოვნების აღსრულების მიზნით ინსპექტირების ღონისძიებების გააქტიურებამ და უწყვეტი ზედამხედველობის შესაძლებლობების გაზრდამ. ზემოაღნიშნული შემცირება ნაწილობრივ ასევე გამოწვეულია ცალკეული სამრეწველო ობიექტების მიერ ფუნქციონირების შეჩერებით. ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტ თვითმონიტორინგს დაქვემდებარებული 55 ობიექტიდან საანგარიშო პერიოდის მიწურულს მოქმედია 32 საწარმო, რომელთა შორის 25 საწარმოა დარეგისტრირებული სამინისტროს ელექტრონულ სისტემაში (16 - ქ. რუსთავი, 2 - გარდაბანი, 1 თეთრიწყარო, 5 - კასპი, 1 - მცხეთა).

თუმცა იმ ფონზე, რომ ფიქსირდებოდა ხარვეზები მსხვილი საწარმოების მიერ დაწესებული რეგულაციების დროული აღსრულებისა და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულების კუთხით, ჰაერში მყარი ნივთიერებების გაფრქვევების დაგეგმილი შემცირება ვერ იქნა მიღწეული. 2025 წელს ჰაერში გაფრქვევების ინსტრუმენტული მეთოდით უწყვეტი თვითმონიტორინგის ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის (ასკ მუხლი 76¹) ცენტრალურ ზონაში 15 სამრეწველო ობიექტი დაჯარიმდა (მ.შ. უწყვეტ თვითმონიტორინგის ფარგლებში მონაცემების ელექტრონულ სისტემაში უწყვეტად გადმოცემის ვალდებულების დარღვევისათვის - 7 ობიექტი; უწყვეტ თვითმონიტორინგის ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის - 8 ობიექტი). აგრეთვე, 5 საწარმო დაჯარიმდა უწყვეტ თვითმონიტორინგის ფარგლებში მავნე ნივთიერებათა ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების გადამეტების გამო (ასკ მუხლი 79⁸, ნაწ.2 - სულ 6 შემთხვევა).

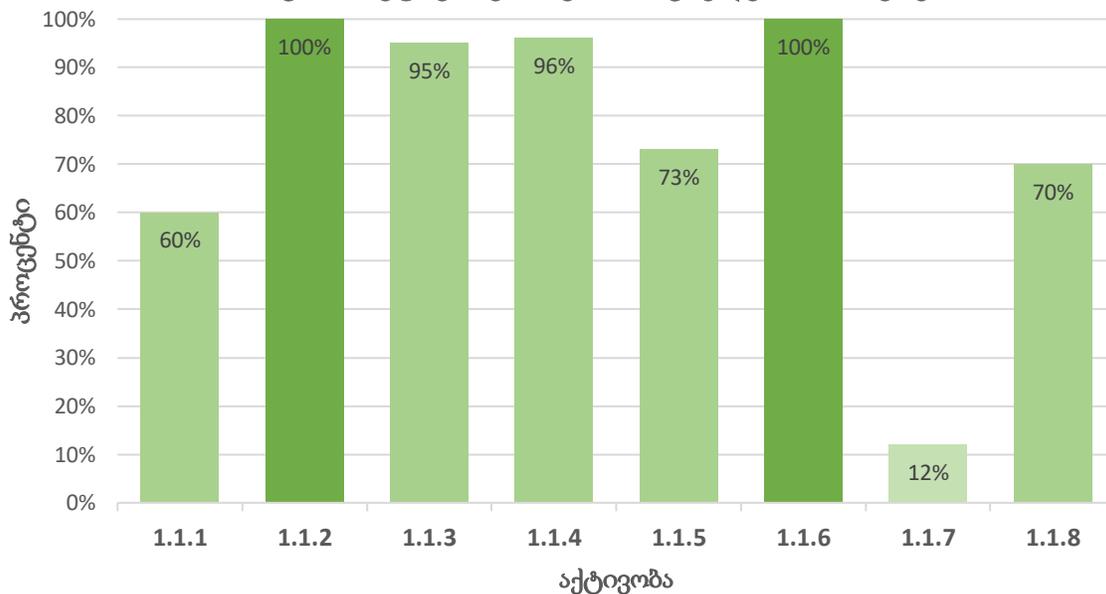
იმისთვის, რომ სრულად შევასრულოთ სამოქმედო გეგმის საკვანძო ამოცანა, საჭიროა ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერებების მასა საბაზისო დონესთან შედარებით შემცირდეს დაახლოებით 66%-ით ნაცვლად 50%-ისა, რისთვისაც აუცილებელია მსხვილი საწარმოო ობიექტების მხრიდან დაწესებული რეგულაციების სრულად აღსრულება და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება, აგრეთვე, აღნიშნული ობიექტების მიერ ინვესტიციების გაღება აირმტვერდამჭერი სისტემების გამართვის, გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების დანერგვის, არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების ლიკვიდაციისა და ამტვერებადი ნედლეულისა და საწარმოო ნარჩენების ღია ცის ქვეშ განთავსების პრევენციისთვის.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი 2021 წელი	სამიზნე მაჩვენებელი 2025 წელი	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის
1.1 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შემცირება	ცენტრალურ ზონაში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა	18 340 ტონა	6 245 ტონა	8 800 ტონა	9 080 ტონა	9 300 ტონა

პროგრესი - აქტივობის დონე:

2025 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 1.1 ამოცანის 8 აქტივობიდან სრულად განხორციელდა 2 აქტივობა, 5 აქტივობა შესრულდა მეტწილად, ხოლო 1 - ნაწილობრივ, აქტივობების შესრულების პროგრესმა შეადგინა 76%. აქტივობები ძირითადად განხორციელდა ადმინისტრაციული და საბიუჯეტო დაფინანსებით. სამოქმედო გეგმის ფარგლებში 1.1 ამოცანის განსახორციელებლად გამოყოფილი 63 164 999 ლარიდან საანგარიშო პერიოდში დაიხარჯა 35 146 704 ლარი.

1.1 ამოცანის აქტივობების განხორციელების პროგრესი

2025 წელსაც გაგრძელდა ცენტრალურ ზონაში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერების მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები. კერძოდ, საანგარიშო პერიოდში ცენტრალურ ზონაში გზდ-ს მიერ განხორციელდა 469 ობიექტის 558 ინსპექტირება. მათ შორის ქ. რუსთავში, რომელიც წარმოადგენს ცენტრალური ზონის ცხელ წერტილს, ჩატარდა 49 ობიექტის 67 ინსპექტირება (1.1.3). ზონაში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დამაბინძურებელი 4 სახის საქმიანობის მიზნობრივი ინსპექტირება, რომლის ფაგლებშიც შემოწმდა 189 ობიექტი. ცენტრალური ზონის მუნიციპალიტეტებმა 2025 წელსაც გააგრძელეს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 152⁵-152⁹ მუხლებით

გათვალისწინებული სამართალდარღვევის ფაქტების ზედამხედველობა (1.1.2). ჯამში ჩატარდა 206 ინსპექტირება ქ. რუსთავში, მარნეულსა და ბოლნისში და იგი კვლავ ატარებდა პრევენციულ ხასიათს და მოხდა იმ პირების გაფრთხილება/ინფორმირება, რომელიც აწარმოებს ამტვერებადი მასალის დამუშავებას, განთავსებასა და ტრანსპორტირებას.

საანგარიშო პერიოდში 1.1 ამოცანის ფარგლებში განხორციელებული ინფრასტრუქტურული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, რომ ქ. რუსთავში გზის საფარის მოეწყო 54 ათას მ² ფართობზე, მარნეულის მუნიციპალიტეტში - 87.9 ათასამდე მ² ფართობზე, ხოლო ბოლნისის მუნიციპალიტეტში - 36.5 ათას მ² ფართობზე (1.1.4). დაიწყო რუსთავის ჭალის ტყის აღდგენის პროექტი, რომლის ფარგლებში ნერგების დარგვა დაგეგმილია 2026 წლისათვის (1.1.6).

ქ. რუსთავში მარტის თვიდან რეგულარულად მიმდინარეობდა ქუჩების სველი წესით დამუშავება 30 კმ სიგრძეზე (1.1.5). მარნეულის მუნიციპალიტეტში გაგრძელდა 3 საბავშვო ბაღის მშენებლობა, რომელიც იმუშავებს უფრო სუფთა ენერგიაზე დაფუძნებულ გათბობის სისტემაზე და ექსპლუატაციაში შევა 2026 წლიდან (1.1.8).

მყარი სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავების (მსხვრევა ან/და დახარისხება) შედეგად ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით, შემუშავდა სამართლებრივი ცვლილებების პროექტი და დაგეგმილია მისი განხილვა კერძო სექტორის წარმომადგენლების მონაწილეობით (1.1.1).

რისკები:

როგორც უკვე აღინიშნა, ამოცანის განსახორციელებლად და მისი შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლის მისაღწევად აუცილებელია მსხვილი საწარმოო ობიექტების მხრიდან დაწესებული რეგულაციების აღსრულება, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება და საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნოლოგიების ეტაპობრივი დანერგვა, რაც მოითხოვს აღნიშნული ობიექტების მიერ ინვესტიციების გაღებას. იმ შემთხვევაში, თუკი მსხვილი სამრეწველო ობიექტები არ უზრუნველყოფენ კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების სრულად შესრულებას სამოქმედო გეგმის გავლენის 1.1 ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელიც ვერ იქნება მიღწეული და ცენტრალურ ზონის ქ. რუსთავში მტვრის უმცირესი ნაწილაკების საშუალო წლიური კონცენტრაცია ვერ მოექცევა ნორმის ფარგლებში.

აქტივობების დონეზე აუცილებელია გაგრძელდეს და რეგულარულად განხორციელდეს მყარი ნაწილაკებით ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების თვალსაზრისით ცენტრალური ზონის ცხელ წერტილში - ქ. რუსთავში ქუჩების სველი წესით დასუფთავება (1.1.5). ასევე, საჭიროა განხილულ იქნას ინერტული მასალების ამოდებისა და მსხვრევის სექტორში დამატებითი რეგულაციის დაწესების მიზანშეწონილობის საკითხი აღნიშნული სექტორის წარმომადგენლების ჩართულობით (1.1.1). დროულად უნდა მოხდეს ინვესტიციების მოძიება სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის საფუძველზე რუსთავის ჭალის ტყის განსავითარებლად (1.1.6).

შემდგომი ნაბიჯები:

შემუშავდება ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის ახალი გეგმა, რომლის ფარგლებში დაიგეგმება დამატებითი აქტივობები მყარი ნაწილაკების გაფრქვევების შესამცირებლად. ამასთან გაგრძელდება 1.1 ამოცანის ფარგლებში გეგმით გათვალისწინებული დაუსრულებელი აქტივობების განხორციელება. კერძოდ:

- გაგრძელდება სამრეწველო ობიექტების და ამტვერებადი სამშენებლო მასალების შენახვა-დისტრიბუციის პროცესის ინსპექტირება;
- განისაზღვრება და დაწესდება კონკრეტული, სავალდებულოდ შესასრულებელი ქმედებები ინერტული მასალების ამოღებისა და მსხვრევის საქმიანობიდან ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით;
- გაგრძელდება მწვანე ინფრასტრუქტურული სამუშაოები;
- სამრეწველო ზონის მიმდებარედ ქუჩების სველი წესით დამუშავება განხორციელდება რეგულარულად.

დეტალური პროგრესი 1.2 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.2 - ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან დაბინძურების შემცირება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების ინვენტარიზაციის 2026 წლის ანგარიშის საფუძველზე დაკორექტირდა საბაზისო, საბოლოო და 2022 წლის მაჩვენებლები მათ შორის პროპორციული განსხვავების შესაბამისად. ამ ეტაპზე ხელმისაწვდომია ამოცანის შედეგის ინდიკატორის მაჩვენებელი 2024 წლისათვის. 2025 წლის მაჩვენებელი გამოითვლება 2027 წლისთვის.

2024 წელს ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობა ერთ წელიწადში 1.1%-ით გაიზარდა, ხოლო საბაზისო 2021 წელთან შედარებით 18.3%-ით. ამასთან, ავტომობილთა რაოდენობაზე შეწონილი აზოტის ოქსიდების გაფრქვევები საბაზისო 2021 წელთან შედარებით შემცირდა 9.2 კგ-დან 8.8 კგ-მდე, რაც მიღწეულია ავტოპარკში სუფთა ავტომობილების (ჰიბრიდები, ელექტრო) წილის ზრდით. სამიზნე მაჩვენებლის მისაღწევად საჭიროა 2025 წელს დამატებით 1.1 კგ-ით შემცირდეს ავტომობილთა რაოდენობაზე შეწონილი აზოტის ოქსიდების გაფრქვევები, რაც ნაკლებ სავარაუდოა მზარდი ავტოპარკის გათვალისწინებით.

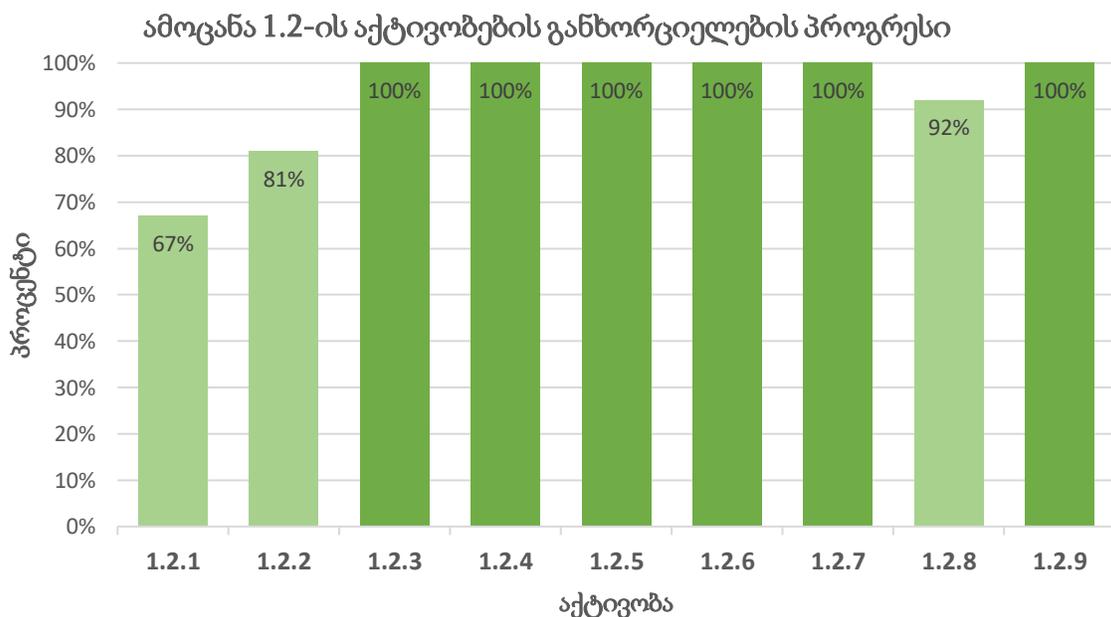
2025 წელს საბაზისო 2021 წელთან შედარებით ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობა 17%-ით, 245 ათასიდან 287 ათასამდე გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ 2024 წელთან შედარებით გაიზარდა ზონაში სუფთა ავტომობილების (ჰიბრიდები, ელექტრო) რაოდენობა დაახლოებით ათასი ერთეულით და 2025 წელს ავტოპარკში სუფთა ავტომობილების წილმა ნაცვლად 5.9%-ისა 6.3% შეადგინა.

აზოტის დიოქსიდით დაბინძურება ურბანულ დასახლებებსა და საავტომობილო მაგისტრალებთან რჩება ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად ცენტრალური ზონაში და ზოგადად ქვეყანაში, რაზეც მოწმობს ცენტრალურ ზონაში ჩატარებული ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვები შედეგები. როგორც უკვე აღინიშნა, აზოტის დიოქსიდის (NO₂) საშუალო წლიური კონცენტრაცია 3 დაკვირვების პუნქტზე აღემატება ზღვრულად დასაშვებ ნორმას. აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების პრობლემის გადასაწყვეტად სამოქმედო გეგმის ფარგლებში გათვალისწინებულ აქტივობებთან ერთად საჭიროა დამატებითი, უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა და დროული განხორციელება ეროვნულ დონეზე. ამ მხრივ აღსანიშნავია ავტომობილის ემისიის ევრო 5 სტანდარტის შემოღება, რომელიც 2025 წლის 1 იანვრიდან სრულად შევიდა ძალაში. აგრეთვე, დაგეგმილია საქართველოში 6 წელზე მეტი ასაკის ავტომობილების რეგისტრაციის აკრძალვა.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი 2021 წელი	სამიზნე მაჩვენებელი 2025 წელი	მაჩვენებელი 2022 წლისთვის	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის
1.2 ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონახობის შემცირება	ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტიდან აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) გაფრქვევების წლიური რაოდენობა შეწონილი ავტომობილების რაოდენობასთან	9.2 კგ/ერთ	7.7 კგ/ერთ	8.5 კგ/ერთ	8.8 კგ/ერთ	8.8 კგ/ერთ

პროგრესი - აქტივობის დონე:

1.2 ამოცანის 8 აქტივობიდან (1.2.5 აქტივობა განხორციელდა 2023 წელს) 2025 წელს 5 აქტივობა სრულად, 3 კი მეტწილად შესრულდა. აქტივობების შესრულების პროგრესმა შეადგინა 93%. აქტივობები განხორციელდა ადმინისტრაციული და საბიუჯეტო ხარჯებით. სამოქმედო გეგმის ფარგლებში 1.2 ამოცანის განსახორციელებლად გამოყოფილი 22 156 300 ლარიდან საანგარიშო პერიოდში დაიხარჯა 9 922 528 ლარი.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული აქტივობებიდან აღსანიშნავია, ცენტრალურ ზონაში ახალი რეკრეაციული ზონების შექმნა და არსებული რეკრეაციული ზონების რეაბილიტაცია (1.2.9). კერძოდ, ქ. რუსთავში მოეწყო და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 22 რეკრეაციულ ზონას, ხოლო მარნეულის მუნიციპალიტეტში 23 რეკრეაციულ ზონას. ქ. რუსთავში დაირგო 3220 ერთეული ხე-მცენარე (1.2.8).

ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირების ხელშეწყობის კუთხით აღსანიშნავია, რომ 2025 წლიდან ცენტრალურ ზონაში საერთაშორისო მნიშვნელობის გზაზე (გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნორიოსთან) დაიწყო სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საშუალებების საგზაო ინსპექტირება, რაც მოიცავს გამონაბოლქვის კონტროლის კომპონენტსაც (1.2.6). 2025 წელს ქ. რუსთავში ავტომობილებიდან გამონაბოლქვის დადგენილ ნორმასთან შეუსაბამობის 642 ფაქტი იქნა გამოვლენილი (აქტივობა 1.2.5). ცენტრალურ ზონის ავტოგასამართი სადგურიდან აღებულ იქნა დიზელის და ბენზინის 25 სინჯი საავტომობილო საწვავის ხარისხის შემოწმების მიზნით (1.2.7).

გადაადგილების ალტერნატიული საშუალებების განვითარების მიმართულებით საანგარიშო პერიოდში მნიშვნელოვანი წინსვლა დაფიქსირდა ქ. რუსთავში. კერძოდ, ფეხით გადაადგილების ინფრასტრუქტურა გაუმჯობესდა 17 700 მ² ფართობზე (1.2.1), ხოლო ველობილიკები მოეწყო 3 144 მ² ფართობზე (1.2.2). მოხდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტის 12 ახალი გაჩერების მონტაჟი, ხოლო 29 გაჩერება რეაბილიტირებულ იქნა (1.2.3). ქალაქში დამონტაჟდა 10 ერთეული ელექტრომობილების დამტენი მოწყობილება (1.2.4).

რისკები:

აზოტის დიოქსიდის ნორმაზე გადაჭარბებული კონცენტრაციის მიზეზია მოძველებული ავტოპარკი და ავტომობილების მზარდი რაოდენობა. ცენტრალურ ზონაში ავტოპარკის განახლების პროცესი ნელი ტემპით მიმდინარეობს. როგორ უკვე აღინიშნა, პრობლემის მოსაგვარებლად ცენტრალურ ზონაში განსახორციელებელ აქტივობებთან ერთად საჭიროა გაგრძელდეს დამატებითი აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ დონეზე, რომელიც ერთი მხრივ უზრუნველყოფს არსებული ავტოპარკის ტექნიკურ გამართულობას, ხოლო მეორე მხრივ, ახალ ავტომობილებში გაზრდის უფრო სუფთა და ახალი ავტომობილების წილს. ასევე საჭიროა გაგრძელდეს/გაფართოვდეს ავტოტრანსპორტის გამონაბოლქვის გზებზე კონტროლი, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან ღონისძიებას ავტოტრანსპორტიდან დაბინძურების შესამცირებლად.

შემდგომი ნაბიჯები:

შემუშავდება ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის ახალი გეგმა, რომლის ფარგლებში დაიგეგმება დამატებითი აქტივობები ავტოტრანსპორტის სექტორიდან დაბინძურების შესამცირებლად.

დეტალური პროგრესი 1.3 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.3 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება

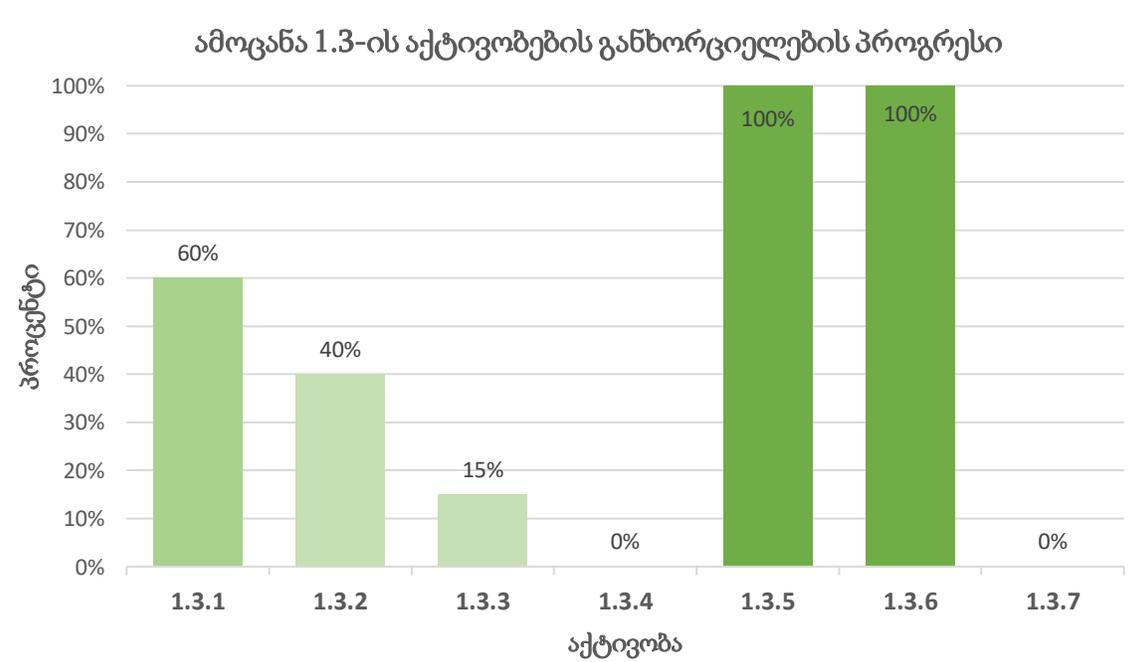
პროგრესი - ამოცანის დონე:

2025 წელს საბაზისო დონესთან შედარებით ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემა გაუმჯობესდა, თუმცა ეს გაუმჯობესება არ ასახულა 1.3 ამოცანის შედეგის ინდიკატორზე, რადგან ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ახალი ავტომატური სადგური ქსელს დაემატა ქ. რუსთავში, სადაც საბაზისო წელსაც განთავსებული იყო სადგური.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი 2022 წელი	სამიზნე მაჩვენებელი 2025 წელი	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის
1.3 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	ცენტრალურ ზონაში დასახლებული პუნქტების რაოდენობა, სადაც ხორციელდება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგი	1	4	1	1	1

პროგრესი - აქტივობის დონე:

1.3 ამოცანის ფარგლებში დარჩენილი 5 აქტივობიდან (2 აქტივობა განხორციელდა 2023-2024 წლებში) 1 შესრულდა მეტწილად, 2 შესრულდა ნაწილობრივ, ხოლო 2 აქტივობა არ დაწყებულა შესაბამისი დაფინანსების არარსებობის გამო. შესრულების პროგრესმა შეადგინა 45%. აქტივობების განსახორციელებლად გათვალისწინებული 3 441 951 ლარიდან საანგარიშო წელს დაიხარჯა 1 635 143 ლარი.

საანგარიშო პერიოდში ევროკავშირის დაფინანსებით გაგრძელდა მოსამზადებელი სამუშაოები ცენტრალურ ზონაში ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ახალი ავტომატური სადგურების და გრავიმეტრიული ხელსაწყოების განთავსებისთვის, აგრეთვე ჰაერის ხარისხის მოდელირების სისტემის დასანერგად. საანგარიშო პერიოდში ევროკავშირის პროექტის მხარდაჭერით შეძენილ იქნა ქ. გორში, ქ. ბოლნისსა და სოფელ თაზაქენდში განსათავსებელი ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ახალი ავტომატური სადგურები. მიმდინარეობდა სადგურის განთავსებისთვის მოძიებული ადგილების სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოს კუთვნილებაში გადმოცემა. აგრეთვე, საანგარიშო პერიოდში ევროპელმა ექსპერტებმა ჩაატარეს კვლევა და მოამზადეს ანგარიში, რომელშიც განსაზღვრულია ჰაერის ხარისხის მოდელირების სისტემის დანერგვისა და განხორციელებისთვის საჭირო გამოთვლითი რესურსებისა და პერსონალის საჭიროებები (1.3.1; 1.3.2; 1.3.3).

ფინანსური რესურსების დეფიციტმა და შესაბამისი ექსპერტიზის დეფიციტმა მნიშვნელოვნად შეზღუდა/გადაავადა ამოცანით განსაზღვრული აქტივობების განხორციელების შესაძლებლობა. ამ მიმართულებით პროგრესის მიღწევა დამოკიდებულია საერთაშორისო დონორული დაფინანსების მოპოვებასა და საერთაშორისო ექსპერტების ჩართულობაზე.

რისკები:

ვინაიდან 1.3 ამოცანის ფარგლებში გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების განხორციელება დამოკიდებულია დონორულ დახმარებაზე, საჭიროა შესაბამის მხარდაჭერის პროექტებში გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების პრიორიტიზაცია და მათი დროული განხორციელება. აგრეთვე, დამატებითი დაფინანსების მოძიება და პასუხისმგებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება.

შემდგომი ნაბიჯები:

1.3 ამოცანის ფარგლებში დონორული მხარდაჭერით განხორციელდება გეგმით გათვალისწინებული შემდეგი აქტივობები:

- გაფართოვდება ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ქსელი და ავტომატური სადგურები განთავსდება და ამოქმედდება ქ. ბოლნისში, ქ. გორსა და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ თაზაქენდში;
- შემუშავდება ცენტრალური ზონის ჰაერის ხარისხის მოდელი;

ქ. რუსთავში მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ კვლევის ჩატარება და ჰაერის დაბინძურების მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების ინდიკატორების კომპენდიუმის შემუშავება დამოკიდებულია დაფინანსების მოძიებაზე.

დეტალური პროგრესი 1.4 ამოცანასთან დაკავშირებით

ამოცანა 1.4 - ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ ცნობიერების ამაღლება

პროგრესი - ამოცანის დონე:

2025 წელს 1.4 ამოცანის ფარგლებში ცენტრალურ ზონაში მცხოვრები სამიზნე ჯგუფებისთვის ჰაერის დაცვის საკითხებზე ჩატარდა 3 ღონისძიება და 1 ტრენინგურსი, რომელშიც ჯამში მონაწილეობა მიიღო 282-მა მონაწილემ. შესაბამისად, 1.4 ამოცანის შედეგის ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელი სრულად იქნა მიღწეული.

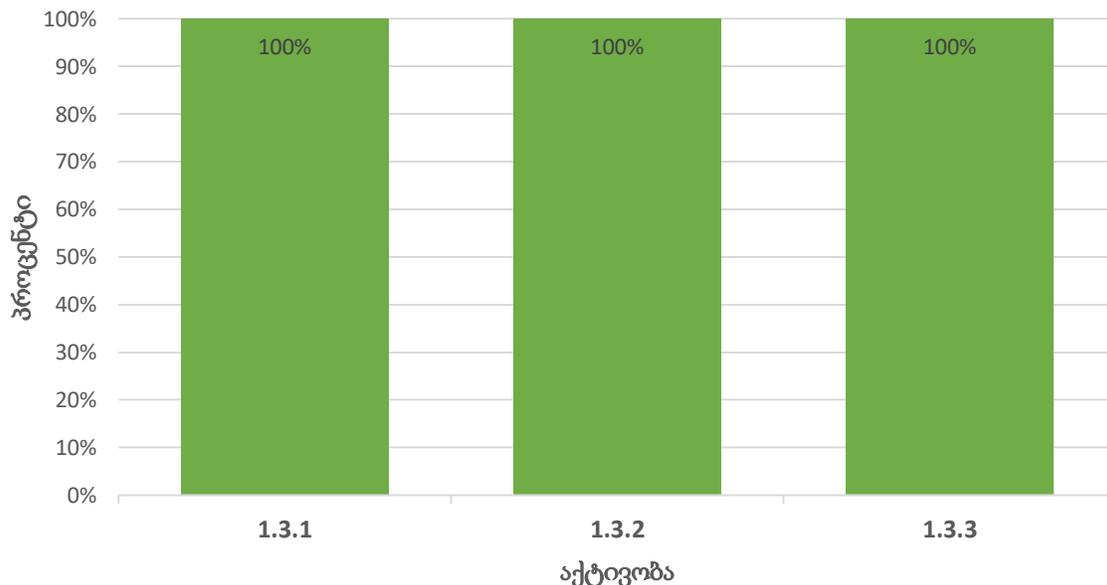
ამოცანის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი იყო სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი.

ამოცანა	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი 2022 წელი	სამიზნე მაჩვენებელი 2023-2025 წლები	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის
1.4 ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	ცენტრალურ ზონაში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	230	500	659	1076	1358

პროგრესი - აქტივობის დონე:

ამოცანა 1.4-ის ფარგლებში დაგეგმილი 3 აქტივობიდან 3-ვე სრულად განხორციელდა, შესაბამისად შესრულების პროგრესმა შეადგინა 100%. აქტივობებისთვის გამოყოფილი 32 000 ლარიდან საანგარიშო პერიოდში დაიხარჯა 7900 ლარი.

ამოცანა 1.4-ის აქტივობების განხორციელების პროგრესი

ამოცანის ფარგლებში 2025 წელს განხორციელდა შემდეგი მნიშვნელოვანი აქტივობები:

- ჩატარდა 5 საინფორმაციო შეხვედრა ჰაერის დაცვის საკითხებზე სკოლის მოსწავლეებისთვის (1.4.1).
- ჩატარდა ესეების კონკურსი „ჩემი წილი სუფთა ჰაერი“, რომელიც განკუთვნილი იყო ცენტრალური ზონის 7–12 კლასის მოსწავლეებისთვის (1.4.1)
- 22 ოქტომბერს ქ. რუსთავში, ჩატარდა ხეების დარგვის აქცია, რომლის ფარგლებში დაირგო 50 ერთეული ხე (1.4.1)
- დაიბეჭდა და გავრცელდა ორი ტიპის 500 ფლაერი - „5 რჩევა სუფთა ჰაერისთვის“ და „ნუ დაწვავ ფოთლებს“ (1.4.2).
- „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ პროგრამის ფარგლებში, ტრენინგ-კურსი გაიარა 21-მა მოსწავლემ ცენტრალური ზონიდან, რომელთაც გადაეცათ შესაბამისი სახელმძღვანელოები (1.4.2; 1.4.3).

რისკები:

მისასაღმებელია ცენტრალურ ზონაში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების არაერთი ღონისძიება და შესაბამისი სამიზნე მაჩვენებლის მიღწევა. თუმცა იმისთვის, რომ უზრუნველყოთ გარემოსდაცვითი ცნობიერების მაღალი დონე სამიზნე ჯგუფებში (მოსწავლეები, მოსწავლეებლები, აღმზრდელები), აუცილებელია მსგავსი აქტივობების გაგრძელება მომავალში და კიდევ უფრო მეტი დაინტერესებული პირების ჩართვა გარემოსდაცვით აქტივობებში.

შემდეგი ნაბიჯები

შემუშავდება ცენტრალური ზონისთვის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის ახალი გეგმა, რომელიც ცალკე ამოცანის სახით მოიცავს გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლების კომპონენტს.

გამოწვევები და რეკომენდაციები

როგორც უკვე არაერთხელ აღინიშნა, ცენტრალურ ზონაში მყარი ნაწილაკებით ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოგვარებისთვის მთავარ გამოწვევას ზონაში არსებული მსხვილი საწარმოო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების არასათანადოდ შესრულება წარმოადგენს, რაც მოიცავს აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების გამართვისა და ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის ვალდებულებების შეუსრულებლობასაც. მისასალმებელია, რომ ცენტრალურ ზონაში მოქმედი 32-დან 25 საწარმომ დანერგა უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემა. თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვა მით უფრო მნიშვნელოვანია, რამდენადაც იგი წარმოადგენს შესაბამის საწარმოებში აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების გამართვის წინაპირობასა და გარანტიას. ზონაში განთავსებულ საწარმოებში ასევე პრობლემური არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების არსებობა და ამტვერებადი ნედლეულისა და საწარმოო ნარჩენების ღია ცის ქვეშ დროებითი ან გრძელვადიანი განთავსება, რაც ქარიან ამინდებში მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების მნიშვნელოვანი წყაროა. აუცილებელია საწარმოო პროცესების მოწესრიგება, რისი ხელშემწყობია აქტიური საზედამხებდველო ღონისძიებები, აგრეთვე, თვითმონიტორინგის ელექტრონულ სისტემაში უკვე ჩართული საწარმოების მიერ მოწოდებული მონაცემების პროაქტიული მონიტორინგი, რაშიც მთავარი როლი სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს აქვს. გრძელვადიან პერსპექტივაში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს „სამრეწველო ემისიების შესახებ“ კანონით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულებისა და საუკეთესო ხელმისაწვდომი დასკვნების დანერგვის საკითხს, რაც საბოლოოდ მოაგვარებს სამრეწველო სექტორიდან ჰაერის დაბინძურების საკითხს.

მნიშვნელოვანი აქტივობაა ასევე სავალდებულოდ შესასრულებელი ქმედებების განსაზღვრა ინერტული მასალების ამოღებისა და მსხვრევის საქმიანობიდან ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით. აუცილებელია შემუშავებული სამართლებრივი აქტის პროექტი დროულად იქნას დამტკიცებული, რათა შესაბამისმა საქმიანობის სუბიექტებმა მოასწორონ საჭირო ზომების მიღება და ახალი ვალდებულებების დროული განხორციელება.

სათანადო ყურადღება უნდა დაეთმოს მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების სხვა წყაროებსაც. ამ მხრივ მისასალმებელია ქ. რუსთავში ქუჩების სველი წესით რეგულარული დასუფთავების პროცესის აღდგენა, რადგანაც წლის მშრალ პერიოდებში მნიშვნელოვანი შემარბილებელი ღონისძიებაა მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შესამცირებლად. ამასთან, ამტვერებადი სამშენებლო მასალების შენახვა-დისტრიბუციის პროცესის ზედამხედველობა კვლავაც წარმოებს ძირითადად ინფორმირების/გაფრთხილების ღონისძიების სახით. მომდევნო წლებში, საჭიროების შემთხვევაში გამოყენებულ უნდა იქნას კანონმდებლობით განსაზღვრული იძულების ღონისძიებები, განსაკუთრებით მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების ცხელ წერტილებში, რათა ზედამხედველობის შედეგად მიღწეულ იქნას დაბინძურების პრევენცია.

სამოქმედო გეგმის ფარგლებში დაფინანსების არარსებობის გამო ვერ ჩატარდა ქ. რუსთავში მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ კვლევა, რომლის შედეგიც

განსაკუთრებით საინტერესოა, რათა დადგინდეს ანთროპოგენული საქმიანობით გამოწვეული დაბინძურების წილი და სწორედ ამ ინფორმაციის საფუძველზე განისაზღვროს დაბინძურების შემცირების პოტენციალი და დაიგეგმოს შესაბამისი აქტივობები. აუცილებელია აღნიშნული კვლევის ჩატარება დარჩეს მომავალში პრიორიტეტულ ღონისძიებებში. მნიშვნელოვანია ასევე დროულად დასრულდეს ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესების მიზნით ზონაში მიმდინარე საქმიანობა და ამოქმედდეს შესაბამისი მონიტორინგის სადგურები, რაც იქნება დამატებითი ინფორმაციის წყარო ცენტრალურ ზონაში არსებულ ჰაერის ხარისხობრივ მდგომარეობასთან დაკავშირებით.

კიდევ ერთი გამოწვევაა, ქ. რუსთავსა და ქ. მარნეულში ჰაერში აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაციის ზღვრულად დასაშვებ ნორმაზე გადაჭარბება, რის მოსაგვარებლადაც საჭიროა დამატებითი უფრო ამბიციური აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება ეროვნულ დონეზე.

კონსოლიდირებული სტატუსანგარიში

N	მიზანი/ამოცანა	გავლენის/ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი	საბოლოო მაჩვენებელი	მაჩვენებელი 2023 წლისთვის	მაჩვენებელი 2024 წლისთვის	მაჩვენებელი საანგარიშო წლისთვის	პროგრესი (აღწერა)
1	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება	ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკების (PM ₁₀ , PM _{2.5}) საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	1	0	1	2	2	<p>ცენტრალურ ზონაში საანგარიშო სრული პერიოდის განმავლობაში განთავსებული იყო ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის 2 ავტომატური სადგური, რომელიც უწყვეტ რეჟიმში ზომავდა ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებებთან, მათ შორის მყარი ნაწილაკების (PM₁₀, PM_{2.5}) კონცენტრაციას. სადგური განთავსებულია ქ. რუსთავში, ბათუმის ქუჩაზე, რომლის მიხედვით PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 51.1 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 25.7 მკგ/მ³. აღნიშნული მაჩვენებლები აჭარბებს PM₁₀-ის ზღვრულად დასაშვებ ნორმას (40 მკგ/მ³) 28%-ით, ხოლო PM_{2.5}-ის ნორმას (20 მკგ/მ³) ასევე 28%-ით, თუმცა წარმოადგენს მცირედ გაუმჯობესებას 2022 წლის, საბაზისო მონაცემებთან (PM₁₀ - 55 მკგ/მ³, PM_{2.5} - 27 მკგ/მ³) შედარებით.</p> <p>ქ. რუსთავში, N20 საჯარო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებულ სადგურზე ასევე PM₁₀-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 44.5 მკგ/მ³, ხოლო PM_{2.5}-ისამ - 21.7 მკგ/მ³. აღნიშნული მაჩვენებლები აჭარბებს PM₁₀-ის ზღვრულად დასაშვებ ნორმას 11%-ით, და PM_{2.5}-ის ნორმას 8%-ით.</p> <p>ცენტრალურ ზონაში NO₂-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 2025 წელს გადააჭარბა ნორმას (40 მკგ/მ³) მონიტორინგის სამ პუნქტზე, კერძოდ ქ. რუსთავის ორ და მარნეულის ერთ ინდიკატორული დაკვირვების პუნქტზე. ქ. რუსთავში აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაციამ შეადგინა 49 მკგ/მ³ და 44 მკგ/მ³, ქ. მარნეულში კი 55 მკგ/მ³, ქ. ხაშურში NO₂-ის საშუალო წლიურმა კონცენტრაციამ 34 მკგ/მ³ შეადგინა და წინა წლებისგან განსხვავებით იგი ნორმის ფარგლებშია.</p>
		ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	4	3	4	4	3	
		ცენტრალურ ზონაში მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ის, Cd-ის, As-ის, Ni-ის, C ₆ H ₆ -ის და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	0	0	0	0	0	

								<p>2025 წლისთვის არ დაფიქსირებულა SO₂-სა და CO-ს ზღვრულად დასაშვებ ნორმაზე გადაჭარბების არც ერთი შემთხვევა. რაც შეეხება ოზონს (O₃), ქ. რუსთავში, ბათუმის ქუჩაზე მდებარე სადგურზე დაფიქსირდა 3 გადაჭარბება, ხოლო ქ. რუსთავში, N20 საჯარო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებულ სადგურზე 6 გადაჭარბება. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული რაოდენობა არ აღემატება 3 წლის განმავლობაში დასაშვები გადაჭარბებების ზღვარს (25 გადაჭარბება) ორივე სადგურზე. Pb-ის, Cd-ის, As-ის, Ni-ის, C₆H₆ -ის და C₂₀H₁₂-ის კონცენტრაციის დადგენის მიზნით ხორციელდება მიღებული სინჯების ანალიზი.</p>
1.1	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების შემცირება	ცენტრალურ ზონაში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა	18,340 ტონა	6,245 ტონა	8,800 ტონა	9,080 ტონა	9,300 ტონა	<p>სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნივთიერებების გაფრქვევა მნიშვნელოვნად, დაახლოებით 50%-ით შემცირდა და 9,300 ტონა შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად წარმოადგენს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების უკეთ აღსრულებისა და აირმტვერდამჭერი სისტემების (ფილტრები) გამართვის შედეგს, რასაც თავის მხრივ ხელი შეუწყო გეგმის ფარგლებში საზედამხედველო აქტივობების განხორციელებამ. ამ ეტაპზე ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტ თვითმონიტორინგს დაქვემდებარებული მოქმედი 32 საწარმოდან სამინისტროს ელექტრონულ სისტემაში ჩართულია 25 საწარმო. იმისთვის რომ სრულად მიღწეულ იქნას 1.1 ამოცანის შედეგის ინდიკატორი, საჭიროა ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერებების მასა კიდევ შემცირდეს დაახლოებით 3 000 ტონით, რისთვისაც აუცილებელია დაწესებული საკანონმდებლო რეგულაციების აღსრულების სისტემის შემდგომი გაუმჯობესება და მსხვილი საწარმოების მხრიდან გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობების შესრულება.</p>

1.2	ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან დაბინძურების შემცირება	ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტიდან აზოტის დიოქსიდის (NO2) გაფრქვევების წლიური რაოდენობა შეწონილი ავტომობილების რაოდენობასთან	9.2 კგ/ერთ	7.7 კგ/ერთ	8.5 კგ/ერთ	8.8 კგ/ერთ	8.8 კგ/ერთ	<p>მოცემულია მაჩვენებელი 2024 წლისათვის. 2025 წლის მაჩვენებელი გამოითვლება 2027 წლისთვის. დაზუსტდა საბაზისო 2022 წლის მაჩვენებელიც. მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის 2026 წლის ანგარიშის საფუძველზე დაკორექტირდა საბაზისო და საბოლოო მაჩვენებლები მათ შორის პროპორციული განსხვავების შესაბამისად.</p> <p>2024 წელს ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობა ერთ წელიწადში 1.1%-ით გაიზარდა, ხოლო საბაზისო 2021 წელთან შედარებით 18.3%-ით. ამასთან, ავტომობილთა რაოდენობაზე შეწონილი აზოტის ოქსიდების გაფრქვევები საბაზისო 2021 წელთან შედარებით შემცირდა 9.2 კგ-დან 8.8 კგ-მდე, რაც მიღწეულია ავტოპარკში სუფთა ავტომობილების (ჰიბრიდები, ელექტრო) წილის ზრდით. სამიზნე მაჩვენებლის მისაღწევად საჭიროა 2025 წელს დამატებით 1.1 კგ-ით შემცირდეს ავტომობილთა რაოდენობაზე შეწონილი აზოტის ოქსიდების გაფრქვევები, რაც ნაკლებ სავარაუდოა მზარდი ავტოპარკის გათვალისწინებით.</p> <p>2025 წელს საბაზისო 2021 წელთან შედარებით ცენტრალურ ზონაში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობა 17%-ით, 245 ათასიდან 287 ათასამდე გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ 2024 წელთან შედარებით გაიზარდა ზონაში სუფთა ავტომობილების (ჰიბრიდები, ელექტრო) რაოდენობა დაახლოებით ათასი ერთეულით და 2025 წელს ავტოპარკში სუფთა ავტომობილების წილმა ნაცვლად 5.9%-ისა 6.3% შეადგინა.</p>
-----	---	--	------------	------------	------------	------------	------------	---

1.3	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ჰაერის დაბინძურების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	ცენტრალურ ზონაში დასახლებული პუნქტების რაოდენობა, სადაც ხორციელდება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგი	1	4	1	1	1	2023 წლის 12 ოქტომბერს ქ. რუსთავში განთავსდა დამატებით ერთი ახალი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ავტომატური სადგური N20 საჯარო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე. შესაბამისად, 2025 წლისთვის ცენტრალურ ზონაში განთავსებულია 2 ავტომატური სადგური, ორივე ქ. რუსთავში.
1.4	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	ცენტრალურ ზონაში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა	230	500	659	1076	1358	ცენტრალურ ზონაში ჰაერის დაცვის საკითხებთან დაკავშირებულ საკითხებზე ჩატარდა 3 გარემოსდაცვითი აქტივობა და 1 სახის ტრენინგკურსი (282 მონაწილე).

		ჩატარებული სულ მცირე 45 ინსპექტირება მარნეულის მუნიციპალიტეტში	მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერიის ზედამხედველობის განყოფილების მიერ, მუნიციპალიტეტის მასშტაბით არსებულ დასახლებებში, მშენებლობისა და ამტვერებადი სამშენებლო მასალების შენახვა-დისტრუბუციის პროცესში მყარი ნაწილაკების გაფრქვევების შემცირების მიზნით, დადგენილი მოთხოვნების შესრულებაზე, განხორციელდა 75 ინსპექტირება, რომელიც იყო პრევენციული ხასიათის.			
1. 1. 3	ცენტრალურ ზონაში არსებული საწარმოების ინსპექტირების, მათ შორის შემოწმებების რაოდენობის გაზრდა	წელიწადში ჩატარებული სულ მცირე 200 ინსპექტირება, მათ შორის ქ. რუსთავში ჩატარებული სულ მცირე 80 ინსპექტირება წელიწადში ჩატარებული „გარემოსდაცვითი ტექნიკური რეგლამენტების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის N17 დადგენილებას დაქვემდებარებული სულ მცირე 2 სექტორის საქმიანობის სუბიექტების მიზნობრივი ინსპექტირება	სსდ გარემოსდაცვითი ს დეპარტამენტი	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	95%	95%	2025 წელს ცენტრალურ ზონაში განხორციელდა ატმოსფერული ჰაერის დამაბინძურებელი 469 ობიექტის 558 ინსპექტირება, მათგან, განხორციელდა ქ. რუსთავში განთავსებული 49 ობიექტის 67 ინსპექტირება. მათგან განხორციელდა წლიური გეგმით გათვალისწინებული 19 ობიექტის კომპლექსური შემოწმება. მათგან, განხორციელდა გარემოსდაცვით ტექნიკურ რეგლამენტებს დაქვემდებარებული ბენზინგასამართი სადგურების (25), ინერტული მასალების სამსხვრევ-დამხარისხებელი ობიექტების (51), ბეტონის ან/და ბეტონის ნაკეთობების საწარმოების (63) ავტომობილების ტექნიკური მომსახურების ობიექტების (50) მიზნობრივი ინსპექტირება.	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	

1. 1. 4	ცენტრალურ ზონაში გზის საფარის გაუმჯობესება	ახლად დაგებული და აღდგენილი გზები 134,000 მ ² ფართობზე ქ. რუსთავში	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	96%	საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში განხორციელებული საგზაო ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად მოეწყო და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა დაახლოებით 54 000 მ ² ფართობის გზის შემდეგ ძირითად ლოკაციებზე: 1. მოდებამის ქუჩის რეაბილიტაცია - 10 135 მ ² ფართობზე; 2. ჭყონდიდელის დასახლება (გიორგამე, ჯავახიშვილი, გრანელი) და ზედგენიძის ქუჩა 5 120 მ ² ფართობზე; 3. რუსთაველის N13 მ/ტ, სასაფლაოს ხიდის მ/ტ, გაგარინის ქუჩის მ/ტ, შშვიდობის ქუჩა, ჭავჭავაძის ქუჩა, ქაშაკაშვილის ქუჩა, ტოლსტოის ქუჩა, ს.მეტალურგების ქუჩა, რუსთაველის ქუჩა, მაიაკოვსკის ქუჩა, დ. მეტალურგთა ქუჩა, დავით გარეჯის ქუჩა, ბოსტანქალაქის ქუჩა, არაყიშვილის ქუჩა, 9 მაიის ქუჩა, შპს „მუნიციპალური ავტოტრანსპორტი“-ს საწარმოს მ/ტ, მცხეთის ქუჩა, დუმბაძის ქუჩა, ბათუმის ქუჩა, კონსტიტუციის ქუჩა, ჯავახიშვილის ქუჩა, ცენტრალური პარკის ჩასასვლელი, ფიროსმანის ქუჩა, 21-ე მ/რ-ის მ/ტ, კუზიანი ხიდიდან აზოტის ქარხნის ჩასახვევამდე - 13 075 მ ² ფართობზე; 4. სამშვილდე, ნეკრასოვი, მცხეთის ქუჩა - 14 600 მ ² ფართობზე; 5. აღმაშენებლის ქუჩა, პუშკინის და ქუჩიშვილის ქუჩების კვეთა, მაჩაბელის N6 მ/ტ, მე-16 და მე-12 მიკრორაიონებს შორის, სანაპიროს ქუჩა, ვაჟა ფშაველას 1 და 2 გასასვლელებს შორის, ყაზბეგის ქუჩა N2 მ/ტ, გაგარინის N18 მ/ტ, ლებანიძის ქუჩის მ/ტ, ლეონიძის ქუჩის მ/ტ, შარტავას გამზირი - ჯამში მოწყობის საფარი 4 066 მ ² ფართობზე; 6. 21-ე მ/რ მ/ტ, ზედგენიძის და ქართლის ქუჩების კვეთა, დუმბაძის ქუჩის და კოსტავას გამზირის კვეთა, მესხიშვილის ქუჩის N12 მ/ტ, გარეჯის ქუჩის მ/ტ, მე-19 მ/რ -ის ეზოს შესასვლელელები - 9 644 მ ² ფართობზე;	93%	14100000	10460177
		ახლად დაგებული და აღდგენილი გზები 40,000 მ ² ფართობზე ბოლნისის მუნიციპალიტეტში	ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერია			100%	საანგარიშო პერიოდში ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაიგო საავტომობილო გზა 36 500 მ ² ფართობზე.	7284800	6642000	

		ახლად დაგებული და აღდგენილი გზები 62,000 მ ² ფართობზე მარნეულის მუნიციპალიტეტში	მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	2025 წლის საანგარიშო პერიოდში, მარნეულის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი ბიუჯეტიდან, მუნიციპალიტეტის 11 დასახლებაში (ქ. მარნეულში შემოვლითი გზა; სოფლები: წერეთელი, საიმერლო, თამარისი, ალგეთი, იმირი, შაუმიანი, ქვემო სარალი, ჩანახჩი, კაჩაგანი, ახკერპი, ხუტორლეჭადინის და სოფელი ქუთლიარის დამაკავშირებელი გზა) განხორციელდა გზის საფარის გაუმჯობესების სამუშაოები, რომლის ფარგლებში ახლად დაგებული და აღდგენილი იქნა 17 164 გრძ.მ. გზის საფარი და ყველა პროექტი დასრულებულია. აგრეთვე, 2025 წლის სოფლის მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში, მუნიციპალიტეტის 12 სოფელში (ვერხვიანი, ამბაროვკა, კირაჩ მულანლო, ხანჯიგაზლო, ხოხმელი, ბურმა, თაზაკენდი (სადახლო), მოლაოლი, ხუტორ-ლეჭადინი, ახკულა, ბრდაზორი, ცოფი) რეაბილიტირდა 1 528,12 გრძ.მ. გზის საფარი. შედეგად, სულ საანგარიშო პერიოდში გაუმჯობესდა 18 692 გრძ.მ. (87 852 მ ²) გზის საფარი. სამი წლის განმავლობაში განხორციელებული გზის საფარის გაუმჯობესების მაჩვენებლებით, 100%-ით შესრულდა აქტივობის შედეგის ინდიკატორი.		31197700	10836086	
1. ქ. რუსთავში სველი წესით დასუფთავებული ქუჩების სიგრძის გაზრდა	ქ. რუსთავში ყოველწლიურად სველი წესით დასუფთავებული ქუჩები სულ მცირე 5,000 კმ სიგრძეზე	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	73%	73%	სველი წესით ქუჩების დამუშავების პროცესი 2025 წლის მარტიდან ნოემბრის ჩათვლით მიმდინარეობდა რეგულარულად 198 დღის განმავლობაში 30 კმ სიგრძეზე შემდეგ ქუჩებზე: მშვიდობის, გაგარინის, თბილისის ქ., ლეონიძის ქ. (სკვერის ირგვლივ), ქუთაისის ქ., მე-18 და მე-19 მრ-ები, შარტავას გამზ (სასტუმროდან-შემოსასვლელამდე), ლეზანიძის ქ., ლომოურის ქ., ძველი და ახალი რუსთავის დამაკავშირებელი ხიდი, აფხაზეთის და ლომოურის ქუჩების დამაკავშირებელი ქუჩა, ტაშკენტის ქ., მოდებადის ქ., ხანძთელის ქ.		75000	25830	2024 წელს გადმოგზავნილი ქუჩების ჩამონათვალიდან ამოღებულია მოდებადის ქუჩა, იქიდან გამომდინარე, რომ მიმდინარეობს რეაბილიტაცია.	
							სველი წესით დასუფთავებული ქუჩების ჯამურმა სიგრძემ საანგარიშო პერიოდში შეადგინა 5,940 კმ.					

1. 1. 6	რუსთავის ჭალის ტყის აღდგენის გეგმის მომზადება	მომზადებულია რუსთავის ჭალის ტყის აღდგენის გეგმა	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო/ზიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტი	2023 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა დაგვიანებით	100%	100%	აქტივობა განხორციელდა 2024 წელს. საანგარიშო პერიოდში დაიწყო რუსთავის ჭალის ტყის აღდგენის პროექტი, რომლის ფარგლებშიც შეძენილ იქნა 10 000 ერთეული ნერგი და ნარჩენებისგან გაწმენდილ იქნა აღსადგენი ფართობები. ნერგების დარგვა განხორციელდება 2026 წლის გაზაფხულზე.		59999	0	
1. 1. 7	ქ. რუსთავის მომიჯნავე იაღლუჯის მთის ფერდობის ნაწილობრივი გატყიანებისთვის ნერგების დარგვა	დარგულია სულ მცირე 1000 ძირი ხე-მცენარე	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - ნაწილობრივ შესრულდა	12%	12%	საანგარიშო პერიოდში იაღლუჯის მთის ფერდობზე ხე-მცენარეების დარგვა არ მომხდარა.		31500	0	
1. 1. 8	მარნეულის მუნიციპალიტეტში რეაბილიტირებულ / აშენებულ აკოლამდელი ალზრდის დაწესებულებებში (საბავშვო ბაგა-ბაღებში) შუშის მოხმარებიდან ამოღება უფრო სუფთა ენერჯის გამოყენების გზით	მარნეულის მუნიციპალიტეტში რეაბილიტირებულია 3 აკოლამდელი ალზრდის დაწესებულება (საბავშვო ბაგა-ბაღი) და დამონტაჟებულია ენერჯის ბუნებრივ გაზზე, თხევად საწვავზე) მომუშავე გათბობის სისტემა	საქართველოს რეგიონული განვითარების და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	70%	70%	საანგარიშო პერიოდში მარნეულის მუნიციპალიტეტის ქ. მარნეულში, სოფელ წერეთელში და სოფელ შულავერში მიმდინარეობდა 180 ბავშვზე გათვლილი საბავშვო ბაღების მშენებლობის სამუშაოები. ახალი საბავშვო ბაღებში გათბობის სისტემა იმუშავებს ბუნებრივ აირზე. საბავშვო ბაღების მშენებლობა დასრულდება 2026 წელს.		10416000	7182611.09	პროექტირების დროს მუნიციპალიტეტის მხრიდან მოხდა ადგილმონაცვლეობა, შესაბამისად, დაგვიანდა პროექტების ჩაბარების თარიღი. საჭირო გახდა სამშენებლო სამუშაოების ვადის გაზრდა. საბავშვო ბაღების მშენებლობა დასრულდება 2026 წელს.

1. 2. 1	ვეებით გადაადგილების დამატებითი ინფრასტრუქტურის მოწყობა ცენტრალურ ზონაში	განახლებული ტროტუარი 60,000 მ ² ფართობზე ქ. რუსთავში	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	67%	65%	საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში სხვადასხვა ლოკაციაზე, ჯამში 17 700 მ ² ფართობზე განხორციელდა ტროტუარების მოწყობის სამუშაოები, რის შემდგომაც დაგეგმილია ფილების დაგება. კერძოდ, სამუშაოები მიმდინარეობდა მოდებამის ქუჩაზე (5836 მ ²), მეგობრობის ქ. N22-ის მიმდებარედ (208 მ ²), მე- 19 მიკრორაიონში N23 კორპუსის მიმდებარედ (562 მ ²), მაჩაბელის ქუჩა N6 მ/ტ - (307 მ ²), კოსტავას ქუჩის N18 და N6 მ/ტ (150 მ ²), ბოსტანქალაქის ქუჩა N5 მ/ტ -(82 მ ²), მესხიშვილის, ლეონიძის ქუჩებისა და თოდრიას წრის მიმდებარედ - (120 მ ²) მესხიშვილის ქ. N13-14-ისა და სტამბულის ბაზრის მიმდებარედ (1800 მ ²), შარტავას ქ. N6, N8 და N12-ის მიმდებარედ (1662.6 მ ²), თოდრიას ქუჩაზე (25.7 მ ²). მეგობრობის გამზირის N10 მ/ტ - (78.35 მ ²), ნიკოლაძის N5 და N7-ის მ/ტ - (684 მ ²), კოსტავას ქუჩა N11 მ/ტ - (36 მ ²), მე-8 მკ/რნ N5 და N5ა-ს შორის - (403 მ ²), მე-12მ/რ, მე-16 მ/რ და ბ. კაპანაძის ქუჩის კვეთა - (149 მ ²), შარტავას გამზირი - (250 მ ²), ნიკოლაძის ქუჩის N5 და N7 -ს შორის - (580 მ ²), ჭყონდიდელის ქუჩის მ/ტ - (1093 მ ²), თბილისის ქუჩის შუა გამყოფი ზოლი - (3191 მ ²), აღმაშენებლის ქუჩა - (435 მ ²).	4400000	1091734	
		განახლებული ტროტუარი 4,000 მ ² ფართობზე ბოლნისის მუნიციპალიტეტში	ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	საანგარიშო პერიოდში ბოლნისის მუნიციპალიტეტში მოაწყო ტროტუარი 4000 მ ² ფართობ ტერიტორიაზე.			
1. 2. 2	ველოსიპედით გადაადგილების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება ქ. რუსთავში	მოწყობილი ახალი ველობილიკები 6,500 მ ² ფართობზე მოწყობილი ველოსიპედის პარკირების სულ მცირე 45 ახალი პუნქტი	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	81%	81%	საანგარიშო პერიოდში მოდებამის ქუჩაზე (1344 მ ²) და შარტავას გამზირზე (1800 მ ²) მოეწყო ველობილიკები.	705000	278997	
1. 2. 3	ცენტრალურ ზონაში მუნიციპალური ავტობუსების გაჩერებების რეაბილიტაცია/კეთილ მოწყობა	დამატებით რეაბილიტირებული /კეთილმოწყობილი სულ მცირე 58 გაჩერება ქ. რუსთავში	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	2025 წლის განმავლობაში განხორციელდა ავტობუსის 12 ახალი გაჩერების მონტაჟი. 1) ბალანჩივაძეს ქ. #14; 2) ტაშკენტის ქ.#7, 3) ტაშკენტის ქ. #17; 4) ტაშკენტის ქ. #67; 5) დავით გარეჯის მიმდებარე ტერიტორია; 6) დავით გარეჯის #21-ის მოპირდაპირედ; 7)	200000	114048	გაჩერებების რეაბილიტაციის /მონტაჟის პროცესში მუნიციპალური ორგანოები

								მესხიშვილის და ლეონიძის ქუჩების კვეთაზე; 8) ლეონიძის ქ. #12-ის მოპირდაპირედ; 9) გაგარინის ქ.#2-ის მოპირდაპირედ; 10) გაგარინის ქუჩაზე, რესტორან შანხაის მოპირდაპირედ; 11) ავტო ბაზრობის მ/ტ.; 12) ზედგენიძის ქ. #62 მ/ტ. აგრეთვე, რეაბილიტაცია ჩაუტარდა ავტობუსის 29 გაჩერებას.				აწყდებოდნენ შემდეგ გამოწვევებს: 1) მიწისქვეშა ან მიწისზედა საკომუნიკაციო გაყვანილობები (ძირითადად წყალსადენი ან გაზსადენი) იმ ტერიტორიაზე, სადაც უნდა დაიდგას გაჩერება; 2) ვანდალიზმი;
		დამატებით რეაბილიტირებული/კეთილმოწყობილი 3 გაჩერება ბოლნისის მუნიციპალიტეტში	ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	სააგარიშო პერიოდში ავტობუსის გაჩერებების რეაბილიტაცია ბოლნისის მუნიციპალიტეტში არ განხორციელებულა.	60000	0		
		დამატებით რეაბილიტირებული/კეთილმოწყობილი 2 გაჩერება მარნეულის მუნიციპალიტეტში	მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	2025 წლის პერიოდში, მარნეულის მუნიციპალიტეტის სოფელ ენიკენდში მოეწყო ავტობუსების გაჩერება.	40000	13,682		
1. 2. 4	ელექტრომობილების დამტენი ინფრასტრუქტურის მოწყობა ქ. რუსთავში	დამატებით განთავსებული 8 დამტენი მოწყობილობა	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავის ტერიტორიაზე განთავსდა ელექტრომობილების 10 დამტენი შემდეგ ლოკაციებზე: 1) ამირან ფანცულაიას ქ. #11 - 1 დამტენი; 2) ამირან ფანცულაიას ქ. # 4 - 2 დამტენი; 3) შარტავას ქ. 23გ. - 1 დამტენი; 4) ვახუშტის ქ. #6 - 2 დამტენი; 5) შარტავას ქ. #10ა - 1 დამტენი; 6) შარტავას ქ. #3 - 1 დამტენი; 7) ლომოურის ქ. #7 - 1 დამტენი; 8) ლომოურის ქ. #10 - 1 დამტენი	200000		მუნიციპალური ხარჯი არ გაწეულა	ღონისძიებები განხორციელდა კერძო ინვესტიციით, ახალი საცხოვრებლები პარკინგების მოწყობის ფარგლებში.
1. 2. 5	ქ. რუსთავში ავტომობილების გამონაბოლქვის გზებზე კონტროლის დანერგვა	"აღჭურვილი 1 საპატრულო ეკიპაჟი; შექმნილი 1 ავტოსატრანპორტო საშუალება და გამონაბოლქვის მზომი 1 ხელსაწყო; დატრენინგებული გზდ-ს 3 თანამშრომელი"	სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2023 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	აქტივობა განხორციელდა 2023 წელს. 2025 წელს ქ. რუსთავში ავტომობილებიდან გამონაბოლქვის დადგენილ ნორმასთან შეუსაბამობის 642 ფაქტი იქნა გამოვლენილი.				

1. 2. 6	ცენტრალურ ზონაში საერთაშორისო მნიშვნელობის გზებზე სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გამონაბოლქვის კონტროლის დანერგვა	გახსნილი სულ მცირე ერთი შემოწმების პუნქტი	სსიპ - სახმელეთო ტრანსპორტის სააგენტო	2025 წლის II კვარტალი	განხორციელდა დაგვიანებით	100%	100%	სსიპ სახმელეთო ტრანსპორტის სააგენტო, შინაგან საქმეთა სამინისტროს რეგიონალურ სამსახურებთან კოორდინაციაში, 2025 წლიდან ახორციელებს საერთაშორისო მნიშვნელობის გზებზე, მათ შორის ქვემო ქართლში (ნორიოს მიმდებარედ), ავტოსატრანსპორტო საშუალებების საგზაო ინსპექტირებას. თავის მხრივ, საგზაო ინსპექტირებისას სხვა კომპონენტებთან ერთად, ხორციელდება გამონაბოლქვის კანონმდებლობით დაშვებული ნორმების კონტროლიც.	2500000	112219
1. 2. 7	საავტომობილო საწვავის ხარისხის კონტროლის განხორციელება ცენტრალურ ზონაში	ცენტრალური ზონის ფარგლებში ყოველწლიურად აღებული საწვავის (ბენზინი, დიზელი) სულ მცირე 20 სინჯი და ჩატარებული ლაბორატორიული ანალიზი	სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	ცენტრალური ზონის ფარგლებში საავტომობილო ბენზინისა და დიზელის საწვავის ხარისხის კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით, შერჩევითი წესით განხორციელდა ავტოგასამართი სადგურების რეზერვუარებიდან ბენზინისა და დიზელის საწვავის სინჯების (სულ 25 სინჯი) აღებისა და ლაბორატორიული კვლევის პროცედურები.	120000	36310
1. 2. 8	ცენტრალურ ზონაში ახალი მწვანე ნარგავების განთავსება	ქ. რუსთავში დარგული 3,350 ძირი ხე-მცენარე	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდ	92%	100%	ქ. რუსთავში, 2025 წელს თბილისის ქუჩის შუაგამყოფ ზოლში დაირგო 1850 ხე-მცენარე, ქ. რუსთავში. ასევე, სხვადასხვა ლოკაციაზე, 2025 წელს დაირგო 1370 ძირი ხე-მცენარე შემდეგ ლოკაციებზე: ვაჟა ფშაველას სკვერი, რუსთავის შემოსასვლელი, ქალაქის ცენტრალური შუა გამყოფი ზოლში (მეგობრობის და შარტავას გამზ.), კულტურის და დასვენების პარკში, ფიროსმანის ქუჩაზე, ხანძათელის ქუჩაზე, მაჩაბლის სკვერში, რუსთაველის ქუჩაზე (მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლის მ/ტ), ქალაქის შემოსასვლელში, შარტავას მემორიალის მ/ტ-ზე, ნიკოლაძის ქ. N5-N7 სკვერში, 21-ე მ/რ-ში, მოედანთან, ცენტრალურ პარკში, თოდრიის წრესთან, მე-12 მ/რ-ში, მოედნადის ქუჩაზე, თბილისის ქუჩაზე.	167500	278892
		ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დარგული 1,000 ძირი ხე-მცენარე	ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერია				60%	საანგარიშო პერიოდში ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაირგო 300 ძირი ხე-მცენარე. 400 ერთეული ხე-მცენარის დარგვა მოხდება 2026 წლის გაზაფხულზე.	25000	8840
		მარნეულის მუნიციპალიტეტში დარგული 500 ძირი ხე-მცენარე	მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერია				100%	მარნეულის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე 2025 წელს, ხე-მცენარეების დარგვა არ მოხდარა.	20000	8000

<p>1. ცენტრალურ ზონაში 2. ხონების შექმნა და 3. არსებული 9 რეკრეაციული ზონების რეაბილიტაცია</p>	<p>ქ. რუსთავში მოწყობილი სულ მცირე 3 ახალი რეკრეაციული ზონა და რეაბილიტირებული სულ მცირე 4 რეკრეაციული ზონა</p>	<p>ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია</p>				<p>100%</p>	<p>საანგარიშო პერიოდში ქ. რუსთავში მოეწყო და რეაბილიტირდა 22 რეკრეაციული ზონა შემდეგ მისამართებზე: რუსთაველის ქუჩის N31 მ/ტ, მაჩაბელის ქუჩის მ/ტ, ცენტრალური პარკი, კოსტავას ქუჩის N6-ის მ/ტ, მეგობრობის გამზირის N10 -ის მ/ტ, შარტავას ქუჩის მ/ტ, მესხიშვილის და თოდრიას წრის მ/ტ, ნიკოლაძის ქუჩის N7-ის მ/ტ, მე-8 მ/რ-ის N5 და N5ა-ს შორის, მე-12 მ/რ და მე-16 მ/რ-ს შორის, თბილისის ქუჩის შუა - გამყოფი ზოლი, მეგობრობის ქუჩის N3-ის მ/ტ, შარტავას გამზირის N8-ის მ/ტ, თოდრიას ქუჩის მე-2 ჩიხის N5 და N7-ის მ/ტ, კოსტავას N19-ის ეზოში, მეგობრობის გამზირის N22-ის მ/ტ, მოდებაძის ქუჩის მ/ტ, გომელაურის ქუჩა N2-ის მ/ტ, გომელაურის ქუჩა N2-ის მ/ტ, რუსთაველის ქუჩა N31-ის მ/ტ (მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლე), მე-19 მ/რ-ის მ/ტ, შარტავას ქუჩა N12-ის მ/ტ.</p>	<p>11000000</p>	<p>5333484</p>
	<p>მარნეულის მუნიციპალიტეტში მოწყობილი და რეაბილიტირებული სულ მცირე 6 რეკრეაციული ზონა</p>	<p>მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერია</p>	<p>2025 წლის IV კვარტალი</p>	<p>განხორციელდა</p>	<p>100%</p>	<p>საანგარიშო პერიოდში, მარნეულის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი ბიუჯეტიდან რეაბილიტირდა და მოეწყო 3 კომბინირებული მიწის მოედანი შემდეგ სოფლებში: სოფელი დიდი ბეგლიარი (142 999 ლარი); სოფელი კირიხლო (144 000 ლარი); სოფელი დამია (154 443 ლარი) და ჯამში დაიხარჯა - 1 924 209 ლარი. ხოლო, 2025 წლის, სოფლის მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში, 20 დასახლებაში (ალავარი; კასუმლო; კუმჭუ; ალგეთის მევენახეობა; ილმაზლო; თაქალო; ქვემო; ყულარი; ზემო ყულარი; კირიხლო; წითელსოფელი; შულავერი; არაფლო; ახლომახმუდლო; სეიდგოჯალო; წერეთელი; დიდი ბეგლიარი; პატარა ბეგლიარი; საიმერლო; ხოჯორნი; ალავარი; კასუმლო; კუმჭუ; ალგეთის მევენახეობა; ილმაზლო; თაქალო; ქვემო ყულარი; ზემო ყულარი; კირიხლო; წითელსოფელი) მოეწყო რეკრეაციული სივრცე . რომელმაც ჯამში შეადგინა - 730 113 ლარი. სულ 2025 წლის საანგარიშო პერიოდში, შეიქმნა და რეაბილიტირდა 23 რეკრეაციული ზონა მარნეულის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე.</p>	<p>2605000</p>	<p>2654322</p>	

1. 3. 1	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის ქსელის გაფართოება	განთავსებული სულ მცირე 4 ახალი ავტომატური სადგური (ქ. რუსთავში, ქ. ბოლნისში, ქ. გორში და სოფ. თაზაქენდში)	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - მეტწილად შესრულდა	60%	60%	ევროკავშირის პროექტის „ჰაერის ხარისხი მოქალაქეთა უკეთესი ჯანმრთელობისთვის“ ფარგლებში გამოვლინდა გამარჯვებული კომპანია გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მიერ ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სადგურების შესაძენად გამოცხადებულ ტენდერში შეძენილ იქნა სადგურები. სააანგარიშო პერიოდში ქ. გორში ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ახალი ავტომატური სადგურის განთავსებისთვის მოძიებული ადგილი სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოს კუთვნილებაში გადმოეცა, ხოლო დანარჩენ ორ ლოკაციაზე (ქ. ბოლნისში და სოფ. თაზაქენდში) პროცესი გრძელდება. UNDP-ს მიერ სადგურების შესაძენად გამოცხადებულ ტენდერში გამარჯვებულმა კომპანიამ სოფელ თაზაქენდში უკვე განათავსა სადგური.		2140196	1122588.6
1. 3. 2	ცენტრალურ ზონაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გრავიმეტრული ხელსაწყო (რუსთავში, ბოლნისში, გორში და თაზაქენდში)	ცენტრალურ ზონაში განთავსებული სულ მცირე 4 ახალი გრავიმეტრული ხელსაწყო (რუსთავში, ბოლნისში, გორში და თაზაქენდში)	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - ნაწილობრივ შესრულდა	40%	40%	ევროკავშირის პროექტის „ჰაერის ხარისხი მოქალაქეთა უკეთესი ჯანმრთელობისთვის“ ფარგლებში გამოვლინდა გამარჯვებული კომპანია გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მიერ ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სადგურების შესაძენად გამოცხადებულ ტენდერში. ტენდერი ითვალისწინებს გრავიმეტრული ხელსაწყოების შესყიდვასაც.		781662	481109.4
1. 3. 3	ცენტრალური ზონის ჰაერის ხარისხის მოდელის შემუშავება	შემუშავებულია ცენტრალური ზონის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მოდელი	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2025 წლის IV კვარტალი	მიმდინარე - ნაწილობრივ შესრულდა	15%	15%	ევროკავშირის პროექტის „ჰაერის ხარისხი მოქალაქეთა უკეთესი ჯანმრთელობისთვის“ ფარგლებში 2025 წლის მარტში საქართველოში პირველი მისიის დროს პროექტის ექსპერტებმა შეაგროვეს ინფორმაცია საქართველოში ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებული ამჟამად არსებული მონაცემების და მოდელის შესახებ. შეგროვებული ინფორმაციის გაანალიზების საფუძველზე მომზადდა ანგარიში, რომელშიც განსაზღვრულია მოდელირების სისტემის დანერგვისა და განხორციელებისთვის საჭირო გამოთვლითი რესურსებისა და პერსონალის საჭიროებები.		100000	31445

1. 3. 4	ქ. რუსთავში მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ კვლევის ჩატარება	ჩატარებული კვლევა ქ. რუსთავში მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წილის დადგენის შესახებ	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2025 წლის IV კვარტალი	არ დაწყებულა	0%	0%	აქტივობის განხორციელება არ დაწყებულა.	200000	0	შეზღუდული ფინანსური რესურსებისა და კვალიფიკაციის ნაკლებობის გამო აქტივობის განხორციელება დამოკიდებულია დონორული დაფინანსების მოპოვებასა და საერთაშორისო ექსპერტების მოძიებაზე.
1. 3. 5	ინდიკატორული მონიტორინგის დამატებითი პუნქტების ამოქმედება	ამოქმედებულია ინდიკატორული მონიტორინგის სულ მცირე 2 ახალი პუნქტი	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო	2023 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	აქტივობა განხორციელდა 2023 წელს.			
1. 3. 6	ქ. რუსთავის მოსახლეობის ექსპოზიციის შეფასება მავნე ნივთიერებების (PM10, PM2.5, NO2) ჭარბი კონცენტრაციებისადმი	შემუშავებული კვლევის პროტოკოლი და ჩატარებული კვლევა	სსიპ - ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი	2024 წლის II კვარტალი	განხორციელდა დაგვიანებით	100%	100%	აქტივობა განხორციელდა 2024 წელს.	208000	0	
1. 3. 7	ჭაერის დაბინძურების მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასების ინდიკატორების კომპენდიუმის შემუშავება	კომპენდიუმი დამტკიცებულია საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის გაიდლაინის სახით	სსიპ - ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი	2025 წლის IV კვარტალი	არ დაწყებულა	0%	0%	აქტივობის განხორციელება არ დაწყებულა.	10000	0	სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ეროვნული ცენტრს არ ჰქონია ბიუჯეტით უზრუნველყოფა მოცემული აქტივობის შესასრულებლად.

1. 4. 1	გარემოსდაცვითი, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე საინფორმაციო და საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებელი ღონისძიებების განხორციელება	ჩატარებული სულ მცირე 10 ღონისძიება, მ.შ. 6 შეხვედრა და 4 სხვა სახის აქტივობა	სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	<p>საანგარიშო პერიოდში სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ ორგანიზებულ იქნა შემდეგი აქტივობები:</p> <p>1) ქ. რუსთავეში, ქ. გარდაბანში, ქ. ბოლნისში, ქ. მარნეულსა და სოფელ წილკანში ჩატარდა 5 საინფორმაციო შეხვედრა ჰაერის დაცვის საკითხებზე სკოლის მოსწავლეებისთვის. თითოეულ შეხვედრაზე გაიმართება ფოთლების კომპოსტირების პრაქტიკული გაკვეთილი.</p> <p>2) ჩატარდა ესეების კონკურსი „ჩემი წილი სუფთა ჰაერი“, რომელიც განკუთვნილი იყო ცენტრალური ზონის 7–12 კლასის მოსწავლეებისთვის. კონკურსის მიზანს წარმოადგენდა ახალგაზრდების მოტივირება, ეკოპასუხისმგებლობის გაზრდა და პირადი წვლილის შეტანა სუფთა ჰაერის შენარჩუნებაში. კონკურსის 5 გამარჯვებულს გადაეცა ფულადი პრიზები.</p> <p>3) 22 ოქტომბერს ქ. რუსთავეში, ჩატარდა ხეების დარგვის აქცია, რომლის ფარგლებში დაირგო 50 ერთეული ხე (ელდარის ფიჭვი და ვერხვი). აქტივობაში ჩაერთვნენ ადგილობრივი ახალგაზრდები, სკოლების მოსწავლეები და მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები.</p> <p>აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 261-მა მონაწილემ.</p>		12000	1800	
1. 4. 2	ჰაერის დაცვის თემატიკასთან დაკავშირებული საინფორმაციო მასალების მომზადება და გავრცელება	დაბეჭდილი და გავრცელებული 1000 ცალი საინფორმაციო მასალა	სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	<p>პროგრამის „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა ჩატარა ტრენინგებ-კურსი მიმდინარე წლის მარტში დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისთვის. ჯამში ცენტრალური ზონიდან გადაჭადა 21 მასწავლებელი, რომელთაც თითოეულს გადაეცა შესაბამისი სახელმძღვანელო.</p> <p>საანგარიშო პერიოდში დაიბეჭდა ორი ტიპის 500 ფლაერი, რომლებიც გავრცელდა ცენტრის მიერ 1.4.1 აქტივობის ფარგლებში ორგანიზებულ გარემოსდაცვითი აქტივობების დროს:</p>		10000	2900	

								1. „5 რჩევა სუფთა ჰაერისთვის“ – მარტივი გზები მოქალაქეებისთვის ჰაერის დაბინძურების შესამცირებლად 2. „ნუ დაწვავ ფოთლებს“ – გზავნილები ფოთლების დაწვის უარყოფით გავლენაზე				
გარემოსდაცვით საკითხებზე, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე ტრენინგების ჩატარება ახვადასხვა სამიზნე ჯგუფისთვის	ჩატარებული 5 ტრენინგი	სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2025 წლის IV კვარტალი	განხორციელდა	100%	100%	პროგრამის „გარემოსდაცვითი და აგრარული განათლება სკოლაში“ სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა ჩატარა ტრენინგ-კურსი მიმდინარე წლის მარტში დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისთვის. ჯამში ცენტრალური ხონიდან გადაიხადდა 21 მასწავლებელი.		10000	3200		